T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

www.balioglu.net

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BELBİM A.Ş. -ELEKTRONİK PARA VE ÖDEME HİZMETLERİ A.Ş.

2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 9
7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI 10
8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER 11
9. EKLER 43

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: BELBİM AŞ'nin Pay Sahibi Olduğu Şirketler ve Sermaye Payı 3
Tablo 2: Şirketin Sermaye/Ortaklık Yapısı 3
Tablo 3: Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yapılan Şirket Personeli Sayısı 18
Tablo 4: Üye İşyeri Bazında Hatalı Geçişler 26
Tablo 5: Şirket Ortaklarının Sermaye Payına İlişkin Tablo 32

www.balioglu.net

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
İETT	İstanbul Elektrik Tramvay Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
ODM	Otomatik Dolum Makinaları
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ
SOFRA AŞ	Sofra Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TÖHAŞ	Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ
UKOME	Ulaşım Koordinasyon Merkezi

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Büyükşehir Belediyesince İşletme Hakkı Devredilen İstanbulkartın Şirket Bilançosunda Gösterilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. İstanbulkart Sistemi Şirkete Devredilmeden Önceki Bakiye Bedellerin Bir Kısmının Elektronik Paraya Dönüştürülmemesi ve Koruma Hesabına Aktarılmaması

2. Abonman Kartta (Mavi Kart) Ay Sonunda Kalan Tutarların Üye İşyerlerine Dağıtılması

3. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertlerinin Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

4. Cari Hesapların Bir Sözleşme Olmaksızın Yürütülmesi

5. Çeşitli Sebeplerle Bloke Edilen Toplu Ulaşım Kartının (İstanbulkart) Bloke Tarihinden Sonra Kullanılmaya Devam Edilmesi

6. İş Sözleşmesi Devir Protokolü ile Şirkete Devredilen Personele İlişkin Kıdem Tazminatı ve Yıllık İzin Ücretlerinin Devreden Şirkete Peşinen Ödenmesi

7. Sofra Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ'nin Kurulmasına İlişkin Pay Sahipleri Sözleşmesinde Bazı Hükümlerin Şirket Hak ve Menfaatlerine Uygun Düşmemesi

8. Sözleşmeye Aykırı Olarak Komisyon Bedeli Ödenmesi

9. Sözleşmede Yer Alan e-Para Yüklenmiş Medyanın Dağıtımında %4'lük Komisyon Öngörülmesi

10. Üye İşyerlerinden Alınan Komisyon (Hizmet) Bedelinde Standart Olmaması

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

1.1.1. Şirketin Tabi Olduğu Mevzuat

Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri Anonim Şirketi (BELBİM AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesince 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70'inci maddesine göre kurulmuştur.

BELBİM AŞ, faaliyetlerini aşağıda yer alan temel mevzuata göre gerçekleştirmektedir:

1) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

2) 6493 Sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun

3) 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun

4) 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun

5) 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

6) 5393 sayılı Belediye Kanunu

7) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

8) 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu

9) 6085 sayılı Sayıştay Kanunu

10) 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

11) 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

12) 4857 sayılı İş Kanunu

13) Vergi Kanunları (5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu vs)

1.1.2. Şirketin Amacı ve Faaliyet Konusu

BELBİM AŞ; İstanbul'da, toplu ulaşım alanında elektronik kartlar aracılığıyla ödeme

www.balioglu.net

imkânı veren elektronik para ve ödeme hizmetleri kuruluşu olarak faaliyet göstermektedir.

Şirketin amaç ve faaliyet konusu Ana Sözleşmesi'nde belirtildiği üzere, 6493 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından faaliyet izni verilmiş ödeme hizmetlerinin sunulması; elektronik para ihraç edilmesi ve sadece ödeme hizmetinin sunulması ile ilgili olmak kaydıyla döviz alım satım işlemleri yapılması faaliyetleri ile sınırlıdır.

Şirket bu amaç ve konuların gerçekleşmesi için bu konularla doğrudan bağlantılı olarak;

-Cihazlar, yazılımlar ve uygulamalar yapabilir ve yaptırabilir.

-Mevzuatın izin verdiği ölçüde verileri toplayabilir, depolayabilir, işleyebilir, izleyebilir ve raporlayabilir.

-6493 sayılı Kanun uyarınca sistem işleticileri tarafından yapılması öngörülenlerin dışında kalan ve faaliyet yasağı kapsamına girmeyen mutabakat işlemlerini yapabilir ve yaptırabilir.

www.balioglu.net

-Bilgi işlem, otomatik ve yan otomatik geçiş hakkı veren elektronik cihazlar ile ücretlendirme, tahakkuk, tahsilat ve ilgili raporları almak ve aldırmak, kontrol ve ilgili konularda proje ve üretim yapmak ve yaptırmak, tesis kurmak ve kurdurmak, donanım ve yazılım sistemleri geliştirmek, her türlü bilgisayar sisteminin bakımını yapmak ve yaptırmak, bunlarla ilgili ekipman, parça, sistem ve destek alt sistem ithalatı, projelendirmesi, Ar-ge çalışması, ürün geliştirme ve benzeri çalışmaları yapabilir ve yaptırabilir; BDDK tarafından kendisine faaliyet izni verilen konularla ilgili kendisini tanıtmaya yönelik reklam ve tanıtım işini yapabilir ve yaptırabilir.

-Tüm hakları iktisap ve borçları iltizam edebilir.

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

1.2.1 Şirketin Teşkilat Yapısı

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörülmüş zaruri bir organıdır. Yönetim kuruluna bağlı iç kontrol birimi ve risk yönetimi birimi bulunmaktadır.

Şirketin teşkilat yapısı, 1 genel müdür ve kendisine bağlı 3 genel müdür yardımcısı ile bunlara bağlı 10 müdürlük ve 40 şeflikten oluşmaktadır. Ayrıca genel müdüre doğrudan bağlı özel kalem bulunmaktadır.

1.2.2. Şirketin İnsan Kaynakları

Şirkette 494 personel çalışmakta olup şirketin çalışanları 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabidir.

Şirketin yönetimi ve temsili Yönetim Kurulu tarafından yürütülmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinden birisi Genel Müdür olarak görevlendirilmiştir. Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları yönetim kurulu kararı ile olmaktadır.

www.balioglu.net

1.2.3. Şirketin Ortağı Olduğu Diğer Şirketler

BELBİM AŞ'nin hissedar olduğu şirketler aşağıdadır:

Tablo 1: BELBİM AŞ'nin Pay Sahibi Olduğu Şirketler ve Sermaye Payı

Şirket Adı	Sermaye Tutarı (TL)	Pay Oranı (%)
Hamidiye Kaynak Suları Sanayi Turizm ve Ticaret AŞ	55.751,25	0,0006955
İstanbul Şehir Hatları Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ	1.312.672,00	0,020
İstanbul Uygulamalı Gaz ve Enerji Teknolojileri Araştırma Mühendislik San. ve Tic. AŞ (UGETAM AŞ)	2.000.000,00	20
İstanbul Elektronik Haberleşme ve Altyapı Hizmetleri Sanayi ve Ticaret AŞ (İSTTELKOM AŞ)	1.750.000,00	35
Sofra Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ	200.000,00	33,33

1.3 Mali Yapı

Şirket 5 ortaklı olup ortaklık yapısı aşağıda gösterildiği gibidir:

Tablo 2: Şirketin Sermaye/Ortaklık Yapısı

Pay Sahibi	Sermaye Miktarı	Sermaye Oranı (%)
İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ)	12.174.723,00	37,016

İstanbul Büyükşehir Belediyesi	10.589.098,00	32,195
İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri (İETT)	8.877.236,00	26,990
İstanbul Asfalt Fabrikaları AŞ (İSFALT AŞ)	1.229.538,00	3,740
İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ (İSBAK)	19.405,00	0,0590
TOPLAM	32.890.000,00	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır. Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

www.balioglu.net

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2014 yılında TFRS uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayrıştırarak Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uygulama kapsamını genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, bu kuruluşların dışında kalan işletmelerin de isteğe bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir.

BELBİM AŞ, elektronik para kuruluşu olması sebebiyle genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar kapsamında bulunmaktadır ve bağımsız denetime tabi olup TFRS'de

öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2017 yılı aktif toplamı 2.788.000 TL'yi veya net satışları toplamı 5.576.200 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2018 yılına maliyet hesaplarını 7⁄A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bu defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir tablosu
- Envanter Defteri
- Nakit Akış Tablosu
- Öz Kaynak Değişim Tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço, gelir tablosu ve nakit akış tablosu ile öz kaynak değişim tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

www.balioglu.net

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

www.balioglu.net

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilindiği üzere, iç kontrol sistemi, şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

COSO (Committee of Sponsored Organisation of Treadway Commission) modeli, iç kontrol sistemini birbiriyle ilgili 5 bileşenden oluşan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bu kapsamda şirketlerde iç kontrol sistemi;

a) Kontrol çevresini,

b) İşletmenin risk değerlendirme sürecini,

c) Finansal raporlama ve iletişim ile ilgili faaliyet süreçlerini de içeren bilgi sistemlerini,

ç) Kontrol işlemlerini ve

d) Kontrollerin gözetimini,

içerir.

İç kontrol sisteminin tasarımının değerlendirilmesi, iç kontrolün önemli yanlışlıkları önleme, ortaya çıkarma ve düzeltme kapasitesine sahip olup olmadığını belirlemeye yöneliktir.

Şirketlerde kontrol ortamı, işletmenin yönetim fonksiyonu ile iç kontrol sistemi ve bunun önemine ilişkin işletme yönetiminin ve yönetimden sorumlu kişilerin tutum, davranış ve anlayışlarını kapsar. Kontrol ortamı, işletme çalışanlarının iç kontrol sistemiyle ilgili düşüncelerini etkileyerek, iç kontrol sisteminin etkin, disiplinli bir yapıda oluşmasını sağlar. Şirketin kontrol ortamının tasarımı değerlendirilmiştir ve bunların işletmenin iş akışı ile ilişkilerini dikkate alınmıştır. Bu kapsamda, ahlaki ve dürüstlükle ilgili değerlerin uygulanması ve iletişiminden organizasyon yapısına, yetki ve sorumluluk dağılımından insan kaynakları ile ilgili politika ve uygulamalara kadar pek çok husus değerlendirilmiştir. Riskin nasıl tanımlandığı ve yönetildiğini ifade eden risk değerlendirme süreci değerlendirilmiştir.

Şirketlerin finansal raporlama ile ilgili iş süreçlerini ve iletişimi kapsayan bilgi sistemi

www.balioglu.net

işletmenin varlık, yükümlülük ve öz sermayesinin doğruluğunu sağlamak üzere, faaliyet ve işlemlerinin izlenmesi, kaydedilmesi, sınıflandırılması ve raporlanmasına ilişkin muhasebe sistemini kapsar. Şirketin finansal tablolarının hazırlanması; uygun finansal raporlama yapısı ile işletmenin faaliyet ve işlemlerinin izlenmesi, kaydedilmesi, analiz edilmesi, özetlenmesi ve doğru bir şekilde finansal tablolara yansıtılması süreçlerini içerir. Bu açılardan bilişim sistemi değerlendirilmiştir.

Şirketlerde kontrol faaliyetleri, şirketlerin amaçlarına ulaşmasını engelleyebilecek risklerin ortaya çıkarılması ve gerekli önlemlerin alınması gibi, işletme yönetiminin talimatlarının uygulanmasını sağlayan usul ve esaslardır. Bu kapsamda; yetkilendirmeler, performansın gözden geçirilmesi, bilgi işleme süreçleri, fiziksel kontroller ve görevlerin ayrılması gibi açılardan kontrol faaliyetleri değerlendirilmiştir. Ayrıca, bilişim sistemlerine ilişkin kontroller, veri merkezi ve ağ işlemleri, sistem yazılımının edinimi, değişimi ve bakımı, erişim güvenliği ve uygulama sistemi edinimi, geliştirilmesi ve bakımı vb. yönlerden değerlendirilmiştir.

www.balioglu.net

Şirketlerde kontrol faaliyetlerinin gözetimi, kontrollerin tasarım ve işleyişinin zamanında değerlendirilmesi ve şartlara bağlı olarak değişiklikler için önemli düzeltici önlemlerin alınmasını da içeren, iç kontrol sisteminin etkinliğini değerlendiren bir süreçtir.

Şirkette iç kontrol, risk ve uyum faaliyetleri, Yönetim Kuruluna bağlı olarak gerçekleştirilmektedir.

İç Kontrol Biriminin, şirket faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde tabi olunan mevzuata, iç düzenlemelere ve teamüllere uygun olarak yürütülmesi; muhasebe, raporlama ve bilgi sistemlerinin bütünlüğü, güvenilirliği ve bilgilerin zamanında elde edilebilirliğinin sağlanması için çalışmalar yaptığı ifade edilmiştir.

Şirkette kontrol ortamına ilişkin olarak, güçler ayrılığı ilkesi çerçevesinde faaliyetlerin birim ve personel arasında mümkün olduğunca paylaşıldığı ve birim müdürlükleri ve şeflikler üzerinden hiyerarşik biçimde yönetildiği, yetki ve sorumlulukların görev tanımlarında belirtildiği, insan kaynakları yönetimine ilişkin kurumsal standartlar getirmek amacıyla İnsan Kaynakları, Disiplin ve Seyahat Yönetmeliklerinin çıkarıldığı anlaşılmıştır.

Şirketin risk değerlendirme sürecine ilişkin olarak, şirketin Elektronik Para Kuruluşu olması nedeniyle mevzuat gereği oluşturulması gereken Risk Yönetim Birimi ve Risk Yönetim Politikasının oluşturulduğu, risk analiz çalışmaları yapılarak yönetim kuruluna sunulduğu

anlaşılmıştır.

Şirketin finansal raporlamayla ilgili bilgi sisteminin (ERP sistemi) bulunduğu anlaşılmış, gerek bilgi sistemleri gerek ERP yazılımı üzerinden kayıtlar ve yapılan işlemlerin loglanarak saklandığı ifade edilmiştir.

Şirketin kontrol faaliyetleri kapsamında stratejik planda performans kriterleri belirlenerek her çeyrek sonunda faaliyetlerin bütçe gerçekleşmelerinin belirlendiği, uygulama kontrollerine imkan sağlayan bilgi sisteminin bulunduğu, bilgi sistemlerinin uygun işlemesini sağlamak amacıyla ISO 27001:2013 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında politika ve dokümantasyonun mevcut olduğu, fiziksel kontroller yönünden bilgisayar ortamındaki verilere erişim noktasında birim ve personel bazlı yetkilendirmelerin yapıldığı, veriye fiziki erişim noktalarında yetki dahilinde sınırlandırmaların mevcut olduğu ifade edilmiştir. Hata, eksiklik ve yanlışlık risklerini azaltmak için faaliyetler ile mali karar ve işlemlerin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi görevlerinin personel arasında paylaştırılmasının mümkün olduğunca farklı kişilere verildiği anlaşılmaktadır.

www.balioglu.net

Şirket iç kontrol ortamının geliştirilmesi amacıyla, elektronik parayla ilgili birimler başta olmak üzere kritik süreçlerin akışları yılda en az bir kere güncellendiği, bu güncellemeler sırasında kontrol noktaları belirlenerek akış şemalarına işlendiği, İç Kontrol Birimi tarafından periyodik olarak yapılan denetim çalışmalarının sonuçları ve tespit edilen hususlara yönelik alınan aksiyonlar düzenli olarak Yönetim Kuruluna raporlandığı, ayrıca, elektronik para mevzuatı gereği Haziran ve Aralık aylarında iç kontrol faaliyetlerine ilişkin Yönetim Kuruluna rapor sunulduğu, faaliyetler neticesinde elde edilen bulgular ilgili birimlere bildirildiği, böylece gerekli iyileştirmelerin yapılmasının sağlandığı ve süreç tamamlanana dek takip edildiği anlaşılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri Anonim Şirketi'nin 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Büyükşehir Belediyesince İşletme Hakkı Devredilen İstanbulkartın Şirket Bilançosunda Gösterilmemesi

Büyükşehir Belediyesinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na dayanarak Şirkete devrettiği işletme hakkının şirketin bilançosunda gösterilmediği anlaşılmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 515'inci maddesine göre, anonim şirketin finansal tablolarının, Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılıp çıkarılmadığını göstermesi gerekmektedir.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre ise yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu, doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtması gerekmektedir. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

1 sıra no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin ekinde yer alan Hesap Planı Açıklamalarında "26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar" grubu herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubu şeklinde açıklanmıştır.

Hesap Planı Açıklamalarında 260-Haklar Hesabının imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsadığı açıklanarak edinilen hakların, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedileceği, yararlanma süreleri içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edileceği düzenlenmiştir.

Büyükşehir Belediyesi Meclisinin almış olduğu 19.11.2015 tarih ve 1931 sayılı kararı ile İstanbulkart ve diğer ödeme araçlarının 6493 sayılı Kanun uyarınca ödeme aracına dönüştürülerek İstanbul Büyükşehir Belediyesi, bağlı kuruluşları ve iştirakleri tarafından yönetilen, denetlenen, işletilen ve işlettirilen toplu ulaşım hizmetlerinde geçerli kılınması ile

diğer ödeme araçlarının ihracı suretiyle işletilmesinin 5216 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesine istinaden Şirkete 15 yıl süre ve her yıl yeniden değerleme oranında arttırılmak üzere yıllık 1.500.000 TL+KDV bedel ile devredilmiştir.

Yapılan incelemede, Büyükşehir Belediyesinin 5216 sayılı Kanun'a dayanarak Şirkete devredilen İstanbulkartın kullanımı veya işletilmesi yetkisi dolayısıyla yapılan harcamaların şirketin bilançosunda gösterilmediği anlaşılmıştır.

Şirketin mali tablolarının, şirketin malvarlığını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak göstermesi gerektiğinden Büyükşehir Belediyesinden işletme hakkı devralınan İstanbulkartın şirketin bilançosunda 260-Haklar Hesabında gösterilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "İstanbul Büyükşehir Belediyesine işletme hakkı bulguda ifade edildiği şekilde 2019 yılı itibariyle 260 - Haklar Hesabında gösterilmeye başlanmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında İstanbulkarta ilişkin işletme hakkının 2019 yılı itibariyle 260 Haklar Hesabında gösterilmeye başlandığı ifade edilmiştir. Söz konusu Meclis Kararında 15 yıl süre ile verilen işletme hakkının her yıl yeniden değerleme oranı ile artırılmak üzere yıllık 1.500.000 TL + KDV bedel ile devredilmesi öngörüldüğünden 15 yıllık işletme hakkından kalan sürenin itfa edilmesi ve yeniden değerleme oranında artırılması ile 2018 yılı Bilançosunda gösterilmesi gereken tutar 24.786.568,22 TL olarak hesaplanmıştır. Söz konusu tutarın 2018 yılında gösterilmemesi nedeniyle 2018 yılı Bilançosu bu tutar kadar eksik görünmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 515'inci maddesine göre, anonim şirketin finansal tablolarının şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir bir şekilde göstermesi gerekmektedir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: İstanbulkart Sistemi Şirkete Devredilmeden Önceki Bakiye Bedellerin Bir Kısmının Elektronik Paraya Dönüştürülmemesi ve Koruma Hesabına Aktarılmaması

Büyükşehir Belediyesi Meclisinin almış olduğu 19.11.2015 tarih ve 1931 sayılı kararı

www.balioglu.net

ile İstanbulkart ve diğer ödeme araçlarının 6493 sayılı Kanun uyarınca ödeme aracına dönüştürülerek İstanbul Büyükşehir Belediyesi, bağlı kuruluşları ve iştirakleri tarafından yönetilen, denetlenen, işletilen ve işlettirilen toplu ulaşım hizmetlerinde geçerli kılınması ile diğer ödeme araçlarının ihracı suretiyle işletilmesinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesine istinaden Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ'ye 15 yıl süre ve her yıl yeniden değerleme oranında arttırılmak üzere yıllık 1.500.000-TL+KDV bedel ile devredilmiştir.

Bu kapsamda, o tarihe kadar İETT (İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü) tarafından işletilen İstanbulkart sisteminin, elektronik para kuruluşu olarak faaliyet izni bulunan Şirkete devredilmesi için İstanbulkartlarda ve bayi keselerde yüklü bulunan bakiye bedellerin elektronik paraya dönüştürülmesi ve koruma hesaplarına aktarılmasını için kesin hesaplama yapılıncaya kadar ilk etapta 100.000.000-TL Büyükşehir Belediyesinden talep edilmiş, bu bedel 29.02.2016 tarihinde Şirketin hesaplarına yatırılmıştır.

Kesin hesaplama yapıldıktan sonra bakiye bedelin 153.021.892,21-TL olduğu anlaşılmış ve aradaki fark olan 53.021.892,21-TL de Büyükşehir Belediyesinden talep edilmiştir. Bu bedel 31.12.2018 tarihi itibariyle henüz tahsil edilmemiştir.

www.balioglu.net

Bilindiği üzere, 6493 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, elektronik para kuruluşunun; bu Kanun kapsamında yürütecekleri faaliyetlerin sürekliliğine ve elektronik para kullanıcılarına ilişkin fon ve bilgilerin güvenliğine ve gizliliğine dair gerekli tedbirleri alması şarttır.

Adı geçen Kanun'un 20'nci maddesinde ise;

"(1) Elektronik para ihraç eden kuruluş, aldığı fon kadar elektronik para ihraç eder.

(2) Elektronik para ihraç eden kuruluş, elektronik para kullanıcısı tarafından yatırılan fonları gecikmeksizin elektronik paraya çevirerek kullanıma hazır hâle getirir.

(3) Elektronik para kuruluşu, elektronik para ihracı karşılığında topladığı fonları 5411 sayılı Kanunda tanımlanan bankalar nezdinde açılacak ayrı bir hesaba aktarmak suretiyle kullanım süresi boyunca bu hesapta bulundurmak zorundadır. Bu fıkra kapsamında, fonların yatırıldığı bankalar, elektronik para kuruluşunca yatırılan tutarı kullanım süresi boyunca Banka nezdindeki hesaplarında bloke ederler. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurulca belirlenir.

(4) Elektronik para kuruluşu kredi verme faaliyetinde bulunamaz.

(5) Elektronik para ihraç eden kuruluş, elektronik parayı elinde bulundurma süresine bağlı olarak elektronik para hamiline faiz veremez ve herhangi bir menfaat sağlayamaz.

(6) Kurul, elektronik para kuruluşu tarafından yapılamayacak diğer faaliyetleri belirlemeye yetkilidir. (7) Elektronik para kuruluşlarının elektronik para ihracı karşılığında aldığı fonlar, 5411 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesine göre mevduat veya katılım fonu olarak kabul edilmez." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, elektronik para ihraç eden kuruluşun, aldığı fon kadar elektronik parayı ihraç etmesi ve elektronik para kullanıcısı tarafından yatırılan fonları gecikmeksizin elektronik paraya çevirerek kullanıma hazır hâle getirmesi gerekmektedir.

Adı geçen Yönetmelik'in 6'ncı maddesine göre de elektronik para ihraç eden kuruluş, aldığı fon tutarı kadar elektronik parayı gecikmeksizin ihraç etmesi gerekmektedir. Maddeye göre, elektronik para, elektronik para temin etmek üzere ödeme yapıldığı anda ihraç edilmiş sayılır.

www.balioglu.net

Yönetmelik'in 7'nci maddesine göre ise elektronik para ihraç eden kuruluş, elektronik para kullanıcısının talebi üzerine elektronik paranın karşılığı kadar fonun geri ödenmesine ilişkin işlemleri gecikmeksizin yapmakla yükümlüdür. Geri ödeme elektronik paranın fona çevrilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

Yönetmelik'in 7'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre ise elektronik para ihraç eden kuruluş ile elektronik para kullanıcısı arasındaki sözleşmede fona çevirme koşulları ödenecek ücretler de dâhil olmak üzere açıkça kararlaştırılacağı ve sözleşmede elektronik para için bir yıldan az olmamak üzere bir son kullanma tarihi kararlaştırılabileceği düzenlenmiştir. Sözleşme imzalanmadan önce elektronik para kullanıcısının da elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından sözleşme koşulları hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İETT tarafından işletilen İstanbulkart sisteminin, elektronik para kuruluşu olarak faaliyet izni bulunan Şirkete devredilmesi için İstanbulkartlarda ve bayi keselerde yüklü bulunan bakiye bedellerin elektronik paraya dönüştürülmesi ve koruma hesaplarına aktarılmasını için kesin hesaplama yapılıncaya kadar ilk etapta 100.000.000-TL'nin Büyükşehir Belediyesinden talep edildiği, bu bedelin 29.02.2016 tarihinde Şirketin hesaplarına yatırıldığı, daha sonra kesin hesaplama yapıldıktan sonra 29.02.2018 tarihi itibariyle bakiye

bedelin 153.021.892,21-TL olduğunun tespit edildiği ve aradaki fark olan 53.021.892,21-TL'nin de Büyükşehir Belediyesinden talep edildiği ancak, bu bedelin 31.12.2018 tarihi itibariyle henüz tahsil edilmediği anlaşılmıştır.

Sonuç itibariyle, İstanbulkart sistemi Şirkete devredilmeden önce İstanbulkartlarda ve bayi keselerde yüklü bulunan bakiye bedellerin tamamının 6493 sayılı Kanun'un 20'nci maddesi ve Yönetmelik'in 6'ncı maddesine göre elektronik paraya dönüştürülmesi ve koruma hesaplarına aktarılmasını gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "İstanbul Büyükşehir Belediyesinden bulguda belirtilen bedel talep edilmiş olup, en kısa sürede tahsilat yapılarak bakiye bedellerinin tamamı 6493 sayılı Kanun'un 20'inci maddesi uyarınca koruma hesaplarına aktarılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak söz konusu bedelin talep edildiği ve tahsilat yapıldığında koruma hesaplarına aktarılacağı belirtilmiş olup bulgu konusu tespitin gereğinin yapılıp yapılmadığı izleyen denetimlerde takip edilecektir.

www.balioglu.net

BULGU 2: Abonman Kartta (Mavi Kart) Ay Sonunda Kalan Tutarların Üye İşyerlerine Dağıtılması

Abonman kartta ay sonlarında kullanıcılar tarafından kullanılmayan geçiş haklarına ilişkin bedellerin üye işyerlerine belirli bir katsayı hesabı kullanarak dağıtıldığı tespit edilmiştir.

Şirketin ulaşımda kullanıcılar tarafından kullanılan kartlarından birisi de abonman kart olup, bu kartın özelliği aylık belirli sayıda geçiş hakkı karşılığında belirli bir sabit bedelin (Tam, indirimli-1, indirimli-2 gruplarına göre değişmektedir) alınması, ay sonunda ise kullanılmayan geçiş haklarının iptal edilmesidir.

Şirket, abonman kartta ay sonunda biriken kullanılmayan geçiş hakkına isabet eden bedelleri gelir olarak muhasebe kayıtlarına almamakta, bu bedelleri, 26.12.2013 tarihli ve 2013/11-15 sayılı Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME) Kararını gerekçe göstererek ve belirlenen katsayıları kullanmak suretiyle 01.01.2014 tarihinden itibaren ulaşım otoritelerine (üye işyerlerine) dağıtmaktadır. Bir başka deyişle, abonman kartta kullanıcılar tarafından ulaşım imkanından faydalanılmamış olan yani kartta kalan geçişlerin tamamının kullanıldığını varsayılmakta, geçilmeyen kısımların bedelleri dağıtım otoritelerine ödenmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "*Her tacirin, ticaretine ait bütün işlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir."* hükmü

bulunmaktadır. Bu hüküm, tacirin öngörülü, konusunu bilen, hukuki ve fiili durumları kavrayabilme özelliklerine sahip olmasını gerektirmektedir. Basiretli iş adamı kavramı iyi niyeti de içine almakla birlikte, iyi niyetten de öte tedbirli bir hareketi, vasat bir şahıstan daha fazla özen gösterme gereğini, ticari hayatın gereklerini ve teamüllerini iyi bilmeyi ve gelecekteki şartları tahmini de ifade etmektedir.

Yine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 365 ve 369'uncu maddesine göre; anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.

Kullanıcılar tarafından ulaşım imkânından faydalanılmamış olmasına, bir başka deyişle abonman kartın kullanılmamasına karşın, kartta kalan geçiş hakkı bedellerinin Şirkette kalması gerekirken, üye işyerlerine dağıtılması nedeniyle, Şirketin 2014-2018 yılları arasında toplam 516.446.948,50-TL gelirden mahrum kaldığı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "abonman kartlar Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME) kararları doğrultusunda çıkarılmakta ve bu kartlar karşılığı kullanıcılardan alınacak bedeller ile bu bedellere karşılık kullanıcıya kaç geçiş hakkı tanınacağı ve bu bedellerin, ulaşım sağlayıcıları arasında nasıl dağıtılacağı hususlarına UKOME karar vermektedir.

Şirketimiz 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesine uygun şekilde kurulan bir belediye iştiraki olup, diğer elektronik para hizmetleri yanında ulaşım alanında da vatandaşlarımıza hizmet sunmaktadır. Bu kapsamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde UKOME tarafından alınan kararlar, 5216 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin dördüncü fıkrası ve Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinde yer alan "toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır." hükmüne istinaden tüm ilgililer için bağlayıcıdır.

UKOME, 5216 sayılı Kanun'un kendisine verdiği yetki ile ve Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Yönetmeliğin 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ile kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarım, bilet ücret ve tarifelerini**,** zaman ve güzergâhlarını belirlemekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

UKOME, bahsi geçen yetkisine istinaden 26.12.2013 tarihinde aldığı 2013/11-15 sayılı

www.balioglu.net

karar ile toplam mavi kart hasılatının aylık toplam mavi kart geçiş sayısına bölünmesiyle ortaya çıkan katsayılar esas alınarak "Birim Katsayı x Mavi Kart Geçiş Sayısı" formülüyle hesaplanarak ulaşım otoritelerine dağıtılmasına karar vermiştir.

Yukarıda anılan nedenlerle, kartta kalan geçiş hakkı bedellerinin şirkette kalması UKOME kararına aykırılık teşkil edeceğinden, şirketimizin bu yönde bir tasarrufta bulunması ancak UKOME kararının değiştirilmesi ile mümkün olabilecektir. Ayrıca bu kartlar karşılığı alınan bedel şirketimize ait değildir. Şirketimiz bütün iş ve işlemlerinde 6102 sayılı kanunun 18/2 maddesine uygun hareket etmektedir. Bu çerçevede üye işyerleri ile ticari teamüle uygun olarak sözleşmeler imzalanmıştır. Bu sözleşmeler çerçevesinde yapılan hak ediş ödemelerinden sözleşmelerde belirtilen ücret ve komisyonlar tahsil edilmektedir. Abonman kartlarda kullanılmayan bedellerin şirketimizde kalması sebepsiz zenginleşme oluşturacaktır. Çünkü abonmanlıklar tüm toplu taşıma araçlarından ortalama 200 geçiş hakkı tanımaktadır. Bu ise her bir geçiş için öngörülen bedellin çok altında bir bedelle kart kullanıcılarına yolculuk imkânı vermektedir. Ulaşım araçlarını işletenler açısından ise olumsuzluk teşkil etmekte ve işletmecilerin aleyhine bir durum oluşturmaktadır. Bu aleyhe durum ise kullanılmayan bedellerin de dağıtılması sureti ile bir nebzede olsa hafifletilmeye çalışılmaktadır." denilmektedir.

www.balioglu.net

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında özetle abonman kartların Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME) kararları doğrultusunda çıkarıldığını; bu kartlar karşılığı kullanıcılardan alınacak bedeller ile bu bedellere karşılık kullanıcıya kaç geçiş hakkı tanınacağını ve bu bedellerin, ulaşım sağlayıcıları arasında nasıl dağıtılacağı hususlarına UKOME'nin karar verdiğini; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 9'uncu maddesinin dördüncü fıkrası ve Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesi hükmü gereğince toplu taşıma ile ilgili alınan kararların, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla, diğer gerçek ve tüzel kişiler için bağlayıcı olduğunu; UKOME'nin 5216 sayılı Kanun'un kendisine verdiği yetki ile ve Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Yönetmeliğin 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini**,** zaman ve güzergâhlarını belirlemekle görevli ve yetkili kılındığını ve bu yetkisine istinaden 26.12.2013 tarihinde aldığı 2013/11-15 sayılı karar ile abonman kartta kullanılmayan geçiş bedellerinin belli bir katsayı dâhilinde ulaşım otoritelerine dağıtılmasına karar vermiştir.

Abonman kartta yolcular için ortalama olarak 200 geçiş hakkı tanındığını, bunun ise her bir geçiş için normal bedelin altında geçiş bedeli anlamına geldiğini, bu durumun ulaşım otoriteleri açısından aleyhte bir durum olduğunu; dolayısıyla kullanılmayıp kartta kalan geçiş hakkı bedellerinin ulaşım otoritelerine dağıtılması gerektiği, şirkette kalmasının sebepsiz zenginleşme anlamına geleceğini ifade etmiştir.

Her ne kadar abonman kartların UKOME tarafından çıkarıldığı, bu kartlar karşılığı kullanıcılardan alınacak bedeller ile bu bedellere karşılık kullanıcıya kaç geçiş hakkı tanınacağı ve 5216 sayılı Kanun ve Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'ne göre toplu taşıma araçları ile bunların ücret ve tarifeleri ile zaman ve güzergâhlarını belirleme görev ve yetkisi UKOME'ye verilmiş olmakla birlikte, UKOME'nin bu kartlarda kalan bedellerin dağıtılmasına yetkili olduğuna ilişkin herhangi bir mevzuat hükmü bulunmamaktadır. UKOME'nin yetkisi yukarıda izah edildiği üzere toplu taşıma araç sayısı ile bunların zaman ve güzergâhları ile bilet ücret ve tarifelerini belirlemek olarak sınırlandırılmıştır.

Neticede, yolcular tarafından geçiş hakkı kullanılmadığı için abonman kartta kalan bedellerin toplu taşıma faaliyetine ilişkin iş ve işlemleri gerçekleştiren BELBİM AŞ'de kalması gerektiği, ulaşım otoritelerine dağıtılmasının hukuki olmadığı değerlendirilmektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertlerinin Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette görev yapan genel müdür, genel müdür yardımcıları ve yönetim kurulu üyeleri, iç kontrol sorumlusu, danışman, özel kalem, müdür, şef ile bunların aile fertleri için tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırılarak poliçe bedellerinin şirket bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

2017/514147 kayıt numarası ile ihale edilen 01.01.2018-31.12.2018 dönemi kapsayan "Grup Sağlık Sigortası Hizmet Alım İşi" 543.881,00 + KDV bedel ile Demir Hayat AŞ uhdesinde kalmıştır. Bahsi geçen iş kapsamında şirket personeli ve bunların aile ferdi olmak üzere toplamda 213 kişi için tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırılmıştır. Sözleşmenin 29'uncu maddesi gereğince dönem içerisinde 23 kişi daha ilave edilmek suretiyle 236 kişi için 27.194,05 TL'lik iş artışı ile birlikte sözleşme bedeli toplam 571.075,05 TL + KDV olarak gerçekleşmiştir.

www.balioglu.net

İhale kapsamında tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırılan tüm personel ile bunların aile efradının tamamı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunulmaktadır. Dolayısıyla bu kişiler ve aileleri için tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırılması, ilgililer için mükerrer sağlık sigortası uygulaması anlamına geldiğinden, durumun şirket kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanımı açısından yersiz olduğu değerlendirilmektedir.

Tamamlayıcı sağlık sigortası yapılan şirket personeline unvan bazında aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 3: Tamamlayıcı Sağlık Sigortası Yapılan Şirket Personeli Sayısı

Unvanı	Kişi Sayısı
Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri	10
Genel Müdür	1
Genel Müdür Yardımcısı	3
Müdür	10
Özel Kalem	1
İç Kontrol Sorumlusu	1
Danışman	1
Şef	40
Aile Fertleri	169
Toplam	**236**

Profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticiler için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve özel sektör mantığı gereği bir teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta ve genel olarak aile fertleri de dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri konusunda sadece indirimli şekilde ücreti kendileri tarafından ödenmek suretiyle sigorta yapılabilmektedir.

Belediye şirketlerinde bu durumun ortaya çıkmasına, sermayenin asıl sahibi olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından şirketlere yönetim kurulu üyesi olarak atanan personelin büyük kısmının daire başkanı, müdür ya da müdür yardımcısı düzeyinde olmasının neden olduğu görülmektedir. Şirkette bulunan yönetim kurulu üyeleri İstanbul Büyükşehir Belediyesinde ve bağlı kuruluşlarında müdür, müdür yardımcısı ya da danışman kadrosunda bulunan görevlilerdir. Bu durumun tamamlayıcı sağlık sigortası yapılırken şef ve üstü çalışan personelin dikkate alınmasını zorunlu kıldığı değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "*Her tacirin, ticaretine ait bütün işlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir."* hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm, tacirin öngörülü, konusunu bilen, hukuki ve fiili durumları kavrayabilme özelliklerine sahip olmasını gerektirmektedir. Basiretli iş adamı kavramı iyi niyeti de içine almakla birlikte, iyi niyetten de öte tedbirli bir hareketi, vasat bir şahıstan daha fazla özen gösterme gereğini, ticari hayatın gereklerini ve teamüllerini iyi bilmeyi ve gelecekteki şartları tahmini de ifade etmektedir.

Yine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 365 ve 369'uncu maddesine göre; anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.

Sonuç olarak, sermayesinin %50'sinden fazlası İstanbul Büyükşehir Belediyesine ve bağlı genel müdürlüklerine ait bir kamu şirketi durumunda olan BELBİM AŞ'de çalışan genel müdür ile yönetim kurulu başkan ve üyeleri için sağlık sigortası yaptırılması mümkün bulunmakla birlikte, bunların dışında kalan diğer personel ile yönetim kurulu üyeleri dahil tüm personelin aile fertleri için sağlık sigortası yaptırılmaması gerektiği düşünülmektedir.

www.balioglu.net

Yapılacak bu işlemin profesyonel yönetim anlayışı ile Kanunun basiretli bir tüccar gibi hareket edilmesi hükmüne daha uygun olacağı ve şirket menfaatlerinin korunmasına da hizmet edeceği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personellerinin yönetim ve denetim sorumluluğunu da üstlenmiş bulunan genel müdürümüzden şeflerimize kadar olan yönetici grubumuz ve aile üyeleri için, aşağıda açıklanan yasa değişikliğine uygun olarak, yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru olarak sağlık sigortası yapılmaktadır.

Özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik amacıyla 13.06.2012 tarihli ve 6327 sayılı Kanunun 28. maddesi ile değiştirilen Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. Maddesinin 1. Fıkrasının 1. Bendinde yer alan düzenleme aşağıdaki şekildedir.

Gelir Vergisi Matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

(Değişik: 13.06.2012-6327/8 md.) Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşamamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel

emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63. Maddenin birinci fıkrasının 3 numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.)

Yukarıda bahsedilen nedenlerle, söz konusu yasal değişikliğe ve devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik amacıyla mevzuatta yapmış olduğu düzenlemelere uygun olarak, Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ., yönetim kurulu üyeleri ile Toplu iş Sözleşmesi kapsamı dışında kalan yönetici personelin motivasyonlarını arttırarak çalışmalarında şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarını, zaman yönetimini hızlı ve şirketimiz faaliyetleri lehine ayarlayabilmelerine imkan sağlamak amacıyla, Yönetim Kurulu'nun 21.07.2017 tarih ve 2017/38 sayılı kararı gereğince 01.08.2017 tarihinde yürürlüğe giren İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin 36. Maddesi'ne (Özel Sağlık Sigortası) istinaden ve değişen sağlık ihtiyaçları da dikkate alınarak özel sağlık sigortası hizmeti satın alınmasına karar vermiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında özetle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenleme ile çalışanlara ödedikleri sigorta bedellerinin belli oran ve sınırlar dâhilinde gelir vergisi matrahından indirilmesi suretiyle devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiği ve ayrıca Toplu İş Sözleşmesi kapsamı dışında kalan yönetici personelin, motivasyonlarının arttırılarak çalışmalarında şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarının sağlanması gerekçeleri ile özel sağlık sigortası hizmeti satın alınmasına karar verildiği ifade edilmiştir.

Bilindiği üzere, profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticiler için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve bu durum ilgililer için özel sektör mantığı gereği bir teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta ve genel olarak aile fertleri de dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri konusunda sadece indirimli şekilde ücreti kendileri tarafından ödenmek suretiyle sigorta yapılabilmektedir.

www.balioglu.net

Belediye şirketlerinde bu durumun ortaya çıkmasına, sermayenin asıl sahibi olan belediye tarafından şirketlere yönetim kurulu üyesi olarak atanan personelin büyük kısmının daire başkanı, müdür ya da müdür yardımcısı düzeyinde olmasının neden olduğu görülmekte ve bu durumun özel sağlık sigortası yapılırken şef ve üstü çalışan personelin dikkate alınmasını zorunlu kıldığı değerlendirilmektedir.

Kaldı ki, ihale kapsamında sağlık sigortası yaptırılan tüm personel ile bunların aile efradının tamamı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60 ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunulmaktadır. Dolayısıyla bu kişiler ve aileleri için tamamlayıcı sağlık sigortası yaptırılması, ilgililer için mükerrer sağlık sigortası uygulaması anlamına geldiğinden, durumun şirket kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli kullanımı açısından da yersiz olduğu değerlendirilmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "*Her tacirin, ticaretine ait bütün işlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir."* hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm, tacirin öngörülü, konusunu bilen, hukuki ve fiili durumları kavrayabilme özelliklerine sahip olmasını gerektirmektedir. Basiretli iş adamı kavramı iyi niyeti de içine almakla birlikte, iyi niyetten de öte tedbirli bir hareketi, vasat bir şahıstan daha fazla özen gösterme gereğini, ticari hayatın gereklerini ve teamüllerini iyi bilmeyi ve gelecekteki şartları tahmini de ifade etmektedir.

Yine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre; anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.

Tüm bu nedenlerle, sermayesinin yarısından fazlası İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait bir kamu şirketi durumunda olan Belbim A.Ş.'de çalışan genel müdür yardımcısı, genel müdür ve yönetim kurulu başkan ve üyeleri için sağlık sigortası yaptırılması, bunların dışında kalan hukuk müşaviri, müdür, özel kalem müdürü, iç kontrol sorumlusu, basın danışmanı, şef gibi unvanlar ile hiçbir şekilde tüm personelin aile efradı için sağlık sigortası yaptırılmamasının profesyonel yönetim anlayışı ile Türk Ticaret Kanunu'nun basiretli bir tüccar gibi hareket edilmesi hükmüne ve şirket menfaatlerinin korunmasına uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 4: Cari Hesapların Bir Sözleşme Olmaksızın Yürütülmesi

Şirketin alacaklıları veya borçluları açısından mevcut cari hesaplarının hukuki açıdan geçerli olmadığı tespit edilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 89'uncu maddesi cari hesabı ve geçerlilik şartını şu şekilde açıklamıştır;

"(1) İki kişinin herhangi bir hukuki sebep veya ilişkiden doğan alacaklarını teker teker ve ayrı ayrı istemekten karşılıklı olarak vazgeçip bunları kalem kalem alacak ve borç şekline çevirerek hesabın kesilmesinden sonra çıkacak artan tutarı isteyebileceklerine ilişkin sözleşme cari hesap sözleşmesidir.

(2) Bu sözleşme yazılı yapılmadıkça geçerli olmaz."

Kanun, cari hesabı; iki kişinin birbirlerinden alacaklarını her defasında tek tek istemek yerine hesabın kesilmesinden ve mahsuplaşma işleminden sonra ortaya çıkan net tutarın istenmesine ilişkin işlem olarak tanımlamıştır. Cari hesabın ancak yazılı bir sözleşme ile geçerli olacağı hüküm altına alınmış ve bu şekil bir sıhhat şartı olarak öngörülmüştür. Bir başka deyişle, cari hesap sözleşmesi yazılı yapılmadıkça hüküm ifade etmeyecektir.

www.balioglu.net

Yine 6102 sayılı Kanun'un 90'ıncı ve müteakip maddeleri ile 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 134 ve 143'üncü maddelerinde cari hesap sözleşmesinin sonuç doğurduğu hükümlere yer verilmiştir.

Bu bağlamda; 6102 sayılı Kanun'un 90'ıncı maddesine göre; aksi kararlaştırılmadıkça, cari hesaba alacak veya borç kaydedilmesi, tarafların, alacağı veya borcu doğuran sözleşme veya işleme ilişkin dava ve savunma haklarını düşürmemekte; sözleşmenin yapılmasından önce doğmuş bulunan bir alacak, tarafların onayıyla cari hesaba kaydedilirse, aksi kararlaştırılmamışsa bu alacak yenilenmiş olmamakta; bir ticari senedin cari hesaba kaydı, ancak bedelinin alınmış olması hâlinde geçerli sayılmakta; cari hesabın alacak sütununa yazılan tutarlar için kayıtlara alındığı andan itibaren faiz işlemektedir.

Cari hesap sözleşmesinin yukarıda sayılan genel hükümlerinin yanı sıra 6102 sayılı Kanun'un 91, 92 ve 93'üncü maddelerinde sayılan bazı özel hükümleri de mevcuttur;

Buna göre; cari hesaba yazılan ancak bedeli alınamayan ticari senet sahibine geri verilerek, cari hesaptan kaydı silinir. Taraflar arasında cari hesap sözleşmesinin bulunması,

komisyon sözleşmesinden kaynaklanan ücretin ve her türlü giderin istenmesine engel oluşturmaz. Ayrıca, takas edilemeyen alacaklarla, belirli bir amaca harcanmak veya ayrıca emre hazır tutulmak üzere teslim olunan para ve mallardan doğan alacaklar cari hesaba geçirilemez.

Bu düzenlemelerin dışında belirli hesap devrelerinin sonunda hesabın kapatılıp bakiyenin belirlenmesi, cari hesaptaki mahsup sonrasında kalan tutara bileşik faiz işletilememesi, bunun için sözleşmede ayrıca bir hükme yer verilmesi ve cari hesabın sona erme halleri ve tasfiyesine ilişkin hükümler de yazılı olarak yapılmış bir cari hesap sözleşmesinin varlığına bağlanan 6102 sayılı Kanun'un öngördüğü hallerdir.

Diğer taraftan 6098 sayılı Kanun'un borcu sona erdiren sebeplerini düzenleyen maddelerinde "yenileme" ve "takas" sayılmış olup, cari hesaba ilişkin özel düzenlemeler getirilmiştir.

Kanun'un 134'üncü maddesine göre; çeşitli kalemlerin bir cari hesaba sadece kaydedilmiş olması, borcun yenilenmiş olduğu anlamına gelmemekte, ancak, hesabın kesilmiş ve hesap sonucunun diğer tarafça kabul edilmiş olması durumunda, borcun yenilenmiş sayılacağı ifade edilmiştir. Böylece yeni bir borç ile önceki borç ortadan kalkmış olmaktadır.

143'üncü maddesine göre ise takasın, ancak borçlunun takas iradesini alacaklıya bildirmesiyle gerçekleşeceği, bu durumda her iki borcun, takas edilebilecekleri anda daha az olan borç tutarınca sona ereceği hüküm altına alınmış; ancak cari hesapla ilgili ticarete ilişkin özel teamüllerin saklı olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere hem 6102 sayılı Kanun hem de 6098 sayılı Kanun yazılı şekilde yapılmış bulunan cari hesap sözleşmesine birden fazla sonuç bağlamıştır. Bu hükümlerin uygulanabilmesi yazılı şekilde yapılmış, geçerli bir cari hesap sözleşmesinin varlığına bağlıdır.

Yapılan incelemede, şirketin aynı anda hem borçlu hem de alacaklısı olan bazı kişi ve kurumlarla cari hesap niteliğinde işlemleri olduğu anlaşılmakla birlikte, tüm bu işlemlere dayanak teşkil eden cari hesaplarla ilgili taraflar arasında yazılı bir sözleşmenin olmadığı anlaşılmıştır. Bir başka deyişle, şirketin aynı anda hem alacaklı hem de borçlu sıfatına haiz olarak cari hesap niteliğinde yürüttüğü işlemlere dayanak teşkil eden herhangi bir cari hesap sözleşmesi bulunmamaktadır. Bu durum yapılan işlemleri hukuki açıdan "yok" hükmünde göstermekte ve yukarıda sayılan ve cari hesap sözleşmesinin varlığına dayanan hükümlerin uygulanmasını imkânsız kılmaktadır.

www.balioglu.net

Açıklanan nedenlerle şirketin aynı anda hem alacak hem de borçlu bulunduğu kişi ve/veya kuruluşlarla cari hesap niteliğinde yürütmeyi öngördüğü işlemleri için 6102 sayılı Kanun hükümleri gereğince cari hesap sözleşmesi yapmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "her ne kadar bazı kişi ya da kuruluşlarla cari hesap şeklinde çalışıldığı muhasebe kayıtlarında gözükmekle birlikte bu kişi ve kurumlarla gelir getirici işlemlere ve gider oluşturan işlemlere yönelik iki ayrı sözleşme yapıldığından cari hesap sözleşmesi yapılmasına gerek olmadığı kanaatindeyiz." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında; karşılıklı çalışılan kişi ve kurumlar ile gelir getirici işlemlere ve gider oluşturan işlemlere yönelik iki ayrı sözleşme yapıldığından cari hesap sözleşmesi yapılmasına gerek olmadığı ifade edilmekte ise de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 89'uncu maddesi cari hesabı; iki kişinin birbirlerinden alacaklarını her defasında tek tek istemek yerine hesabın kesilmesinden ve mahsuplaşma işleminden sonra ortaya çıkan net tutarın istenmesine ilişkin işlem olarak tanımlamış ve cari hesabın ancak yazılı bir sözleşme ile geçerli olacağını hüküm altına alarak, bunu sözleşmenin sıhhat şartı olarak öngörmüştür. Buna göre, kanunen cari hesap sözleşmesi yazılı yapılmadıkça hüküm ifade etmeyecektir.

www.balioglu.net

Bilindiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 90 ve müteakip maddeleri ile 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 134 ve 143'üncü maddeleri cari hesap sözleşmesine bazı hükümler bağlamıştır.

Buna göre Türk Ticaret Kanunu'nun 90'ıncı maddesine göre; aksi kararlaştırılmadıkça, cari hesaba alacak veya borç kaydedilmesi, tarafların, alacağı veya borcu doğuran sözleşme veya işleme ilişkin dava ve savunma haklarını düşürmemekte; sözleşmenin yapılmasından önce doğmuş bulunan bir alacak, tarafların onayıyla cari hesaba kaydedilirse, aksi kararlaştırılmamışsa bu alacak yenilenmiş olmamakta; bir ticari senedin cari hesaba kaydı, ancak bedelinin alınmış olması hâlinde geçerli sayılmakta; cari hesabın alacak sütununa yazılan tutarlar için kayıtlara alındığı andan itibaren faiz işlemektedir. Mezkur Kanun'un 91, 92 ve 93'üncü maddelerine göre ise cari hesaba yazılan ancak bedeli alınamayan ticari senet sahibine geri verilerek, cari hesaptan kaydı silinir. Taraflar arasında cari hesap sözleşmesinin bulunması, komisyon sözleşmesinden kaynaklanan ücretin ve her türlü giderin istenmesine engel oluşturmaz. Ayrıca, takas edilemeyen alacaklarla, belirli bir amaca harcanmak veya ayrıca emre hazır tutulmak üzere teslim olunan para ve mallardan doğan alacaklar cari hesaba geçirilemez.

Bu düzenlemelerin dışında belirli hesap devrelerinin sonunda hesabın kapatılıp bakiyenin belirlenmesi, cari hesaptaki mahsup sonrasında kalan tutara bileşik faiz işletilememesi, bunun için sözleşmede ayrıca bir hükme yer verilmesi ve cari hesabın sona erme halleri ve tasfiyesine ilişkin hükümler de yazılı olarak yapılmış bir cari hesap sözleşmesinin varlığına bağlanan Türk Ticaret Kanunu'nun öngördüğü hallerdir.

Diğer taraftan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun borcu sona erdiren sebeplerini düzenleyen maddelerinde "yenileme" ve "takas" sayılmış olup, cari hesaba ilişkin özel düzenlemeler getirilmiştir.

Kanun'un 134'üncü maddesine göre; çeşitli kalemlerin bir cari hesaba sadece kaydedilmiş olması, borcun yenilenmiş olduğu anlamına gelmemekte, ancak, hesabın kesilmiş ve hesap sonucunun diğer tarafça kabul edilmiş olması durumunda, borcun yenilenmiş sayılacağı ifade edilmiştir. Böylece yeni bir borç ile önceki borç ortadan kalkmış olmaktadır.

143'üncü maddesine göre ise takasın, ancak borçlunun takas iradesini alacaklıya bildirmesiyle gerçekleşeceği, bu durumda her iki borcun, takas edilebilecekleri anda daha az olan borç tutarınca sona ereceği hüküm altına alınmış; ancak cari hesapla ilgili ticarete ilişkin özel teamüllerin saklı olduğu belirtilmiştir.

www.balioglu.net

Görüldüğü üzere hem 6102 sayılı Kanun hem de 6098 sayılı Kanun yazılı şekilde yapılmış bulunan cari hesap sözleşmesine birden fazla sonuç bağlamıştır. Bu hükümlerin uygulanabilmesi yazılı şekilde yapılmış, geçerli bir cari hesap sözleşmesinin varlığına bağlıdır.

Yapılan incelemede şirketin aynı anda hem borçlu hem de alacaklısı olan bazı kişi ve kurumlarla cari hesap niteliğinde işlemleri olduğu anlaşılmakla birlikte, tüm bu işlemlere dayanak teşkil eden cari hesaplarla ilgili taraflar arasında yazılı bir sözleşmenin olmadığı anlaşılmıştır. Bir başka deyişle, şirketin aynı anda hem alacaklı hem de borçlu sıfatına haiz olarak cari hesap niteliğinde yürüttüğü işlemlere dayanak teşkil eden herhangi bir cari hesap sözleşmesi bulunmamaktadır. Bu durum yapılan işlemleri hukuki açıdan "yok" hükmünde göstermekte ve yukarıda sayılan ve cari hesap sözleşmesinin varlığına dayanan hükümlerin uygulanmasını imkânsız kılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle şirketin aynı anda hem alacak hem de borçlu bulunduğu kişi ve/veya kuruluşlarla cari hesap niteliğinde yürütmeyi öngördüğü işlemleri için cari hesap sözleşmesi yapmasının mevzuat hükümleri gereğince zorunlu olduğu değerlendirilmektedir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Çeşitli Sebeplerle Bloke Edilen Toplu Ulaşım Kartının (İstanbulkart) Bloke Tarihinden Sonra Kullanılmaya Devam Edilmesi

Büyükşehir Belediye Meclisinin almış olduğu 19.11.2015 tarih ve 1931 sayılı kararı ile İstanbulkart ve diğer ödeme araçlarının 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun uyarınca ödeme aracına dönüştürülerek İstanbul Büyükşehir Belediyesi, bağlı kuruluşları ve iştirakleri tarafından yönetilen, denetlenen, işletilen ve işlettirilen toplu ulaşım hizmetlerinde geçerli kılınması ile diğer ödeme araçlarının ihracı suretiyle işletilmesinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı maddesine istinaden Şirkete 15 yıl süreyle ve her yıl yeniden değerleme oranında arttırılmak üzere yıllık 1.500.000 TL+KDV bedel ile devredilmesi öngörülmüştür.

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından kabul edilerek yürürlüğe giren İstanbulkart Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (cc) bendinde "Geçersiz Kart Listeleme (Kara Liste)" tanımı yapılmış ve kayıp, çalıntı ve usulsüz kullanım durumunda kartın bloke edilerek geçersiz kılınması işlemi bu kapsamda değerlendirilmiştir. "Kartların Kural Dışı Kullanımı" başlıklı 7'nci maddesinde ise konu hakkında detaylı açıklamalara yer verilmiş, kişiselleştirilmiş elektronik kartların usulsüz kullanıldığının çeşitli yollarla tespiti halinde uygulanacak işlemler ve cezai yaptırımlar hüküm altına alınmıştır. Ayrıca Yönetmelik'e ekli (1) sayılı listede "İstanbulkart Ücret Cetveli" düzenlenmiş ve her bir kart tipi itibariyle usulsüz kullanımda uygulanacak cezalar tespit edilmiştir.

Yapılan incelemelerde, Kurum tarafından bazı kartlara bloke kaydı konulduğu ancak bu kartların bloke tarihinden sonra kullanılmaya devam edildiği, ilgili kişilere herhangi bir cezai işlem de uygulamadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, 2018 yılı içerinde 21.217 adet kaçak kullanım olduğu anlaşılmıştır. Bu kullanımlardan 6.167 tanesi "Ücretsiz Geçiş" kategorisinden, geriye kalan 15.050 adedinin ise "İndirimli Geçiş" kategorisinden gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Hatalı geçişlere ilişkin üye işyerleri bazında özet bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4: Üye İşyeri Bazında Hatalı Geçişler

Üye İşyeri	İndirimli Geçiş	Ücretsiz Geçiş	Genel Toplam
İDO A.Ş.	15	10	25
İETT	4.228	1.580	5.808

www.balioglu.net

Otobüs A.Ş.	1.862	801	2.663
Özel Deniz Motorları	314	121	835
Özel Halk Otobüsü	2.965	1.215	4.180
İSPER A.Ş.	219	213	432
TCDD	454	188	642
İstanbul Şehir Hatları A.Ş.	4	3	7
Metro İstanbul A.Ş.	4.685	1.824	6.509
TUHİM	303	212	515
Genel Toplam	**15.050**	**6.167**	**21.217**

Yukarıda yer alan açıklamalar doğrultusunda bloke konulan kartların sistem içerisinde geçişinin engellenmesi, bu şekilde kartlarını usulsüz kullananlarla ilgili cezai işlemlerin uygulanması gerekmektedir.

Bulgu konusuna Büyükşehir Belediyesinin 2016 ve 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da yer verilmiş ancak söz konusu mevzuata aykırı uygulama 2018 yılında da devam etmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Kurumumuzun işletmekte olduğu toplu taşıma elektronik ücret toplama sistemi kart ve işlem sayısı bakımından büyük ölçekli bir sistemdir.

2018 yılında İstanbul genelinde yaklaşık 20 milyon adet istanbulkart ile yaklaşık 2 milyar adet geçiş işlemi olmuş ancak raporda da belirtildiği üzere (bloke listesi) kara listeye alınmış olan kartlar ile sadece 21.217 adet geçiş söz konusu olmuştur.

Bu rakamlar göz önünde bulundurulduğunda kara liste geçişleri yaklaşık yüzbinde bire (1/100.000) tekabül etmektedir.

İşletmekte olduğumuz sistem İstanbul gibi bir metropoldeki toplu taşımayı aksatmamak için özellikle uç terminallerin hızlı tepki vermesi ve işlem sürelerinin çok kısa olması amacı ile "offline" olarak tasarlanmıştır. Yani bir işlem esnasında uç terminal ile İstanbulkart arası etkileşim kriptolu bir şekilde kendi arasında gerçekleşmekte, bu süre zarfında uç terminal Belbim merkez yazılımları ile bir iletişim kurmadan işlem onayı (provizyon) vermektedir.

Yolcuların geçişinin hızlı olması gerekmesi, yolcu birikmesinin önlenmesi ve olası kesintilerde geçişin durmaması için "online" yapı tercih edilmemiştir. Online yapıda geçiş için merkezden dönülecek olan onay (provizyon) komutunun beklenilmesi geçiş sürelerini uzatacak ve geçiş noktalarında kuyruklar oluşturacaktır.

Offline sistemde aşağıdaki senaryolar nedeni ile kara listeye alınan kartlar zaman zaman

www.balioglu.net

geçiş esnasında yakalanamamaktadır;

1 - Offline yapıda geçiş için onay hızlı olmakta (yaklaşık 400ms) ancak kara liste örneğinde olduğu gibi bazı dezavantajlı durumlar söz konusudur.

Kara listeye alınmış olan İstanbulkartlar geçiş terminallerine dört saatlik aralıklarla sıkıştırılmış dosya paketleri olarak aktarılmaktadır.

Bu dört saatlik yayın süresi içerisinde merkezde kara listeye alınmış olmasına rağmen bir İstanbulkart ile sahada geçiş mümkün olabilmektedir.

2- Bazı terminaller ile merkez arası bağlantıda geçici kesintiler olduğu durumlarda yayınlanan güncel kara liste dosyaları kesinti olan terminallere ulaşamamaktadır. Bu bağlantı kopukluğu süresince kara listede olan kartlar bu terminallerden de geçiş yapabilmektedir.

Mevcut teknolojik altyapının gereği olarak kara listedeki kartların (bloke edilmiş) tamamen engellenmesi mümkün değildir." denilmektedir.

www.balioglu.net

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında işletmekte oldukları sistemin toplu taşımayı aksatmamak için "offline" olarak tasarlandığı, yolcuların geçişinin hızlı olması gerekmesi, yolcu birikmesinin önlenmesi ve olası kesintilerde geçişin durmaması için "online" yapı tercih edilmediği, kara listeye alınmış olan İstanbulkartlar geçiş terminallerine dört saatlik aralıklarla sıkıştırılmış dosya paketleri olarak aktarıldığı ve bu süre içerisinde merkezde kara listeye alınmış olmasına rağmen bir İstanbulkart ile sahada geçişin mümkün olabildiği, ayrıca geçici kesintiler olduğu durumlarda yayınlanan güncel kara liste dosyalarının kesinti olan terminallere ulaşamadığı belirtilerek mevcut teknolojik altyapının gereği olarak kara listedeki kartların (bloke edilmiş) tamamen engellenmesi mümkün olmadığı ifade edilmiş ise de bloke konulan kartların sistem içerisinde geçişinin engellenmesi cezai işlemlerin uygulanması açısından önem arz etmektedir. Konuyla ilgili olarak sistemde iyileştirme çalışmaları devam etmesine karşın bu uygulamanın tam olarak engellenemediği anlaşılmıştır. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: İş Sözleşmesi Devir Protokolü ile Şirkete Devredilen Personele İlişkin Kıdem Tazminatı ve Yıllık İzin Ücretlerinin Devreden Şirkete Peşinen Ödenmesi

PDKS/PARK sistemleri projesi kapsamında daha önce Şirketin yüklendiği ihalenin süresinin dolmasından sonra yeni ihale yüklenicisi İSBAK AŞ'ye projede çalışan personelin devrine yönelik olarak yapılan iş sözleşmesi devir protokolünde, devreden işveren olarak

Şirketin devir konusu işçinin kıdem tazminatını ve birikmiş yıllık izinlerini devir tarihi itibariyle hesaplayarak, 2017 yılı içerisinde devralan işverene (İSBAK AŞ) ödeyeceğine ilişkin düzenlemenin bulunduğu ve bu kapsamda İSBAK AŞ'ye 2.128.330,32-TL ödemede bulunulduğu görülmüştür.

İş sözleşmesinin devri hususu hali hazırda yürürlükte olan 4857 sayılı İş Kanunu'nda düzenlenmemiştir. Bu konudaki tek düzenleme 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 429'uncu maddesinde yer almaktadır.

6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun "Sözleşmenin devri" başlıklı 429'uncu maddesinde;

"*Hizmet sözleşmesi, ancak işçinin yazılı rızası alınmak suretiyle, sürekli olarak başka bir işverene devredilebilir. Devir işlemiyle, devralan, bütün hak ve borçları ile birlikte, hizmet sözleşmesinin işveren tarafı olur. Bu durumda, işçinin, hizmet süresine bağlı hakları bakımından, devreden işveren yanında işe başladığı tarih esas alınır.*" hükmü bulunmakta olup, buna göre işçinin hizmet süresine ilişkin önceki işveren döneminde elde ettiği haklar (kıdem tazminatı ve/veya yıllık izin ücreti gibi) bakımından yeni işverenin sorumlu olmadığı anlaşılmaktadır.

www.balioglu.net

4857 sayılı İş Kanunu'nda işyeri devrine ilişkin düzenleme bulunuyor iken iş sözleşmesinin devrine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Kıdem tazminatına ilişkin olarak da 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde de sadece işyerinin devri düzenlenmiş ve işyerinin devri veya herhangi bir suretle el değiştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işverenin sorumlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Şirketin Büyükşehir Belediyesinden yüklendiği ihalenin süresinin dolmasından sonra yeni ihale yüklenicisi İSBAK AŞ'ye projede çalışan personelin devrine yönelik olarak iki şirket arasında her personel için ayrı ayrı iş sözleşmesi devir protokolü düzenlenmiştir. Bu protokollerin 3'üncü maddesinin c, d ve e fıkralarının kıdem ve yıllık izin ücretlerine ilişkindir. Buna göre, devreden işverenin (BELBİM AŞ) devir konusu işçinin kıdem tazminatını ve birikmiş yıllık izinlerini devir tarihi itibariyle hesaplayarak, devralan işverene (İSBAK AŞ) ödeyecek, işçinin iş sözleşmesinin kıdem tazminatına hak kazandıracak şekilde sona ermesi durumunda devralan işveren işçinin kıdem tazminatını son ücreti üzerinden ve işçinin devreden işveren nezdinde çalıştığı süreyi de dikkate alarak tüm hizmet süresi üzerinden hesaplayarak işçiye ödeyeceği, kıdem tazminatına hak kazanmayacak şekilde sona ermesi durumunda ise devreden işveren tarafından devralan işverene o işçi için ödenmiş olan kıdem tazminatını iade

edeceği düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere kıdem tazminatı işçinin iş akdinin bu tazminata hak kazanmasını gerektirecek şekilde sona ermesi halinde işveren tarafından işçiye çalıştığı süre dikkate alınarak ödenmesi gereken bir yükümlülüktür. Ancak 4857 sayılı İş Kanunu'nda bu tazminatın ödenmemesini gerektiren durumlar da söz konusu olabilmektedir. Bu gibi durumlarla ilgili olarak da 1475 sayılı mülga İş Kanunu'nun yürürlükte bulunan 14'üncü maddesinde işçinin hizmet akdinin kıdem tazminatı ödenmesini gerektirmeyecek şekilde sona ermesi suretiyle geçen hizmet sürelerinin kıdem tazminatı hesabında dikkate alınmayacağı ifade edilmiştir. Dolayısıyla işçinin kıdem tazminatına hak kazanması kesin bir hak olmayıp, bunun aksi durumlar da söz konusu olabilmektedir.

Ancak yapılan incelemede BELBİM AŞ ile diğer şirket arasında personelin kıdem tazminatı sorumluluğuna ilişkin bir taahhütte bulunulması yeterli iken personelin kıdem tazminatının da devralan işverene peşinen ödendiği görülmüştür. Bu itibarla, BELBİM AŞ ile diğer iştirak şirketleri arasında yapılan devir protokolünde yer alan devir konusu işçinin kıdem tazminatının devralan işverene peşinen ödenmesine ilişkin konulan hükmün BELBİM AŞ açısından şirketi yükümlülük altına sokan bir hüküm olduğu değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

Diğer taraftan, 4857 sayılı İş Kanununun 53 ve müteakip maddelerinde yıllık izin ücretine ilişkin düzenlemeler yapılmış olup 54'üncü maddesinde işçinin her hizmet yılına karşılık yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanacağı ve 59'uncu maddede ise iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Kanunun ilgili maddelerine göre iş akdinin devamı süresince işverenin yıllık izni kurallara uygun şekilde bilfiil işçiye kullandırtması icap eder. Eğer işçinin iş akdinin sona erdiği gün itibari ile kullanamadığı yıllık izin hakları varsa, o zaman kendisine ilgili günlere tekabül eden ücreti "en son ücreti" baz alınarak hesaplanır ve ödenir. İş akdinin sona erdiği tarihe kadar yıllık izne ilişkin herhangi bir ödeme borcu söz konusu değildir. İşçinin yıllık izin ücreti alacağı ancak iş akdi sona erdiğinde doğacaktır. Dolayısıyla yıllık izin ücreti ödemesi devreden işveren açısından sorumluluk gerektirmemektedir.

Konuya ilişkin yapılan incelemede, Şirketten diğer şirketlere yapılan personel devrinde, devredilen personel açısından iş akdi sona ermediği halde, iş akdi sona erdiğinde doğacak olan

yıllık izin ücreti alacağı için peşinen bir ödemede bulunulduğu anlaşılmaktadır.

İş akdinin devamı süresince işverenin çalışanın yıllık iznini kurallara uygun şekilde bilfiil kullandırtması gerekirken, akdin sona erdiği tarihe kadar yıllık izne ilişkin borç doğmadığından buna ilişkin bir ödemenin peşinen yapılması mümkün değildir.

Belediye şirketleri veya diğer şirketler arasında yapılacak iş sözleşmesi devir protokollerinde gerekiyor ise sadece sorumlulukların belirlenmesi yeterli olup personeli devreden şirketten devralan şirkete kıdem tazminatına ve/veya yıllık izin ücretine ilişkin peşinen ödemede bulunulmasının İş Kanunu'nun ilgili maddeleri karşısında yersiz ve devreden şirketi önceden yükümlülük altına sokan bir durum olduğu ve devir protokollerine bu konuda hüküm konulmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Kadrolu çalışanlar için uygulanmakta olan İş Sözleşmesi Devir Protokolü ile şirket değiştiren personelden son şirketi tarafından Kıdem Tazminatı ödenmeden çıkışı yapılanlar için Devralan şirkete ödenmiş olan Kıdem Tazminatı tutarlarının Devreden şirketlere iade edilmesi yönündeki durum titizlikle takip edilmekle birlikte bulguda belirtilen doğrultuda gerekli işlemler şirketimiz tarafından yapılacaktır. Ancak bulguda belirtilen yıllık izin ücretleri konusuna gelince, ilk çalışılan şirkette hak edilen yıllık izinlerin kullandırılmaması nedeniyle oluşacak yüke devralan şirketin katlanmasının doğru olmadığı kanaatindeyiz." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresince kıdem tazminatlarının devreden şirketlere iade edilmesi için gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiş olup bulgu konusu tespitin gereğinin yapılıp yapılmadığı izleyen denetimlerde takip edilecektir. Buna karşın, yıllık izin ücreti ile ilgili olarak devreden şirkette hak edilen yıllık izinlerin kullandırılmaması nedeniyle oluşacak yüke devralan şirketin katlanmasının doğru olmadığı belirtilmiş ise de 4857 sayılı İş Kanunu'nun 59'uncu maddesine göre iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretinin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği hüküm altına alındığından iş akdi sona erdiğinde doğabilecek olan yıllık izin ücreti için buna ilişkin bir ödemenin peşinen yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

www.balioglu.net

BULGU 7: Sofra Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ'nin Kurulmasına İlişkin Pay Sahipleri Sözleşmesinde Bazı Hükümlerin Şirket Hak ve Menfaatlerine Uygun Düşmemesi

Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ (TÖHAŞ), Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ (PTT) ve BELBİM Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ tarafından kurulan SOFRA Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ'nin kurulması öncesinde şirket ortakları arasında imzalanan Pay Sahipleri Sözleşmesinin incelenmesi neticesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

A) SOFRA Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ'nin kurulmasına ilişkin Pay Sahipleri Sözleşmesinde, öncesinde bir değerleme yapılmadan, şirket tarafından çıkarılacak karta 10 yıl süre için İstanbulkart özelliği tanımlamasına muvafakat etmesine ilişkin düzenleme bulunması

Turkcell Ödeme ve Elektronik Para Hizmetleri AŞ (TÖHAŞ), Posta ve Telgraf Teşkilatı AŞ (PTT) ve BELBİM Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri AŞ tarafından kurulan SOFRA Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ'nin kurulması öncesinde şirket ortakları arasında imzalanan Pay Sahipleri Sözleşmesinde A ve B grubu pay sahipleri olan TÖHAŞ ve PTT primli pay sahibi olur iken C grubu pay sahibi olan BELBİM AŞ'ye de *Şirket tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için İstanbul'da toplu taşıma ücret toplama sisteminde kullanılan ve bu alanda münhasır yetkisi bulunan "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına muvafakat etme* yükümlülüğü verilmiş, ancak bu yükümlülüğe ilişkin bir değerleme yaptırılmadığı anlaşılmıştır.

Söz konusu sözleşmenin 6.4 maddesine göre; Şirketin sermayesi 600.000,00-TL değerinde olacaktır. Bu sermaye her biri 1,00-TL değerinde 600.000 paya ayrılmıştır. Pay gruplarından A ve B grubunun payları primli pay olup, ihraç değerleri beher pay için 50,00-TL, beher payın emisyon primi ise 49,00-TL'dir

C grubu pay sahibi ise Şirket tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için İstanbul'da toplu taşıma ücret toplama sisteminde kullanılan ve bu alanda münhasır yetkisi bulunan "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına muvafakat edecektir.

Tablo 5: Şirket Ortaklarının Sermaye Payına İlişkin Tablo

Pay Sahibi	Pay Adedi	Sermaye (TL)	Pay Oranı	Pay Grubu
TÖHAŞ	200.000	200.000	1/3	A
PTT	200.000	200.000	1/3	B

www.balioglu.net

BELBİM	200.000	200.000	1/3	C

Pay sahiplerinden TÖHAŞ, 10.000.000,00-TL ödemiş olup bu tutarın 200.000,00-TL'si esas sermaye payı ve 9.800.000,00-TL'si emisyon prim bedelidir. PTT, 10.000.000,00-TL ödemiş olup bu tutarın 200.000,00-TL'si esas sermaye payı ve 9.800.000,00-TL'si emisyon prim bedelidir. BELBİM AŞ ise toplamda 200.000,00-TL ödemiş olup bu tutarın tamamı esas sermaye bedelidir.

Pay Sahipleri Sözleşmesinin incelenmesinden aynı oranda sermaye payına sahip ortaklardan A ve B grubu ortakların ayrı ayrı ödedikleri 9.800.000,00-TL'lik emisyon prim bedelinin C grubu ortak olan BELBİM AŞ'nin SOFRA AŞ tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için İstanbul'da toplu taşıma ücret toplama sisteminde kullanılan ve bu alanda münhasır yetkisi bulunan "İstanbulkart" özelliği tanımlaması karşılığında alındığı sonucuna varılmış ve 9.800.000,00-TL'lik bedelin çıkarılacak karta 10 yıllık süre için "İstanbulkart" özelliği tanımlamasının karşılığı olduğu anlaşılmıştır.

İstanbulkart ve diğer ödeme araçlarının toplu ulaşım hizmetlerinde geçerli kılınması ile diğer ödeme araçlarının ihracı suretiyle işletilmesine ilişkin hakkın 5216 sayılı Kanun'un 26'ıncı maddesine istinaden münhasıran BELBİM AŞ'ye verildiği ve BELBİM AŞ'nin şirket değerinin 19.02.2018 tarihli değer tespit raporunda 4.027.775.729,00-TL olduğu dikkate alındığında SOFRA AŞ tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına ilişkin bir değerlemenin yapılarak bu değerlemeye göre primli paylar belirlenmesi gerekirken bu işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

B) SOFRA AŞ'nin kurulmasına ilişkin Pay Sahipleri Sözleşmesinde, rekabet etme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerden bazılarının BELBİM AŞ aleyhine tazminat ve yükümlülükler içermesi

SOFRA AŞ'nin kurulması öncesinde şirket ortakları arasında imzalanan Pay Sahipleri Sözleşmesinin 23.4 maddesinde, C grubu pay sahibinin (BELBİM AŞ), çıkartılacak karta İstanbulkart özelliği tanımlanmasına ilişkin yükümlülüklerini her ne sebeple olursa olsun (Sayıştay Raporu, mahkeme kararı vb. dahil ve bunlarla sınırlı olmamak üzere herhangi bir sebeple) kısmen dahi olsa yerine getirmemesi veya getirememesi durumunda Şirket ile birlikte A ve B grubu pay sahiplerinin (TÖHAŞ ve PTT) uğrayacağı tüm zararları (üçüncü kişilere ödenmesi gerekebilecek tutarlar dahil) ödemeyi ve tazmin etmeyi kabul, beyan ve taahhüt

www.balioglu.net

edeceğine ilişkin hüküm içerdiği görülmüştür.

Şirket kurulmadan önce imzalanan Pay Sahipleri Sözleşmesine göre, A ve B grubu pay sahipleri olan TÖHAŞ ve PTT primli pay sahibi olur iken C grubu pay sahibi olan BELBİM AŞ'ye de *Şirket tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için İstanbul'da toplu taşıma ücret toplama sisteminde kullanılan ve bu alanda münhasır yetkisi bulunan "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına muvafakat etme* yükümlülüğü verilmiştir.

İstanbulkart ve diğer ödeme araçlarının toplu ulaşım hizmetlerinde geçerli kılınması ile diğer ödeme araçlarının ihracı suretiyle işletilmesine ilişkin hakkın Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile 5216 sayılı Kanun'un 26'ıncı maddesine istinaden münhasıran BELBİM AŞ'ye verilmiş bir yetkidir. Bu işletme yetkisi Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile 15 yıl süreliğine verilmiş ise de yeni bir Meclis Kararı ile bu yetki her zaman geri alınabilecektir.

Hal böyle iken, sözleşmeye yukarda belirtilen hükmün konulmuş olmasının BELBİM AŞ'nin ve dolaylı olarak da Büyükşehir Belediyesinin hak ve menfaatlerine uygun düşmediği değerlendirilmiştir.

www.balioglu.net

Diğer taraftan, Sözleşmenin 23.4 maddesinde C grubu pay sahibinin (BELBİM AŞ) söz konusu hakların verilmesi sebebiyle Şirketten veya A ve/veya B grubu pay sahibinden (TÖHAŞ ve PTT) lisans/kullandırma bedeli, portföy bedeli dahil ve fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere her ne nam altında olursa olsun hiçbir hak veya alacak talebinde bulunmayacağı düzenlenmiştir.

Bulgunun (A) bölümünde de açıklandığı üzere, SOFRA AŞ tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına ilişkin bir değerlemenin yapılmadığı ve bu değerlemeye göre primli paylar belirlenmediği anlaşıldığından, çıkarılacak karta "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına ilişkin yapılacak herhangi bir değerleme sonrasında emisyon priminin üzerinde bir değerleme tutarı çıktığı taktirde, sözleşmenin bu maddesi, BELBİM AŞ'nin bir hak veya alacak talebinde bulunmasına da engel olabilecektir. Bu itibarla, bu düzenlemenin de BELBİM AŞ'nin ve dolaylı olarak da Büyükşehir Belediyesinin hak ve menfaatlerine uygun düşmediği değerlendirilmiştir.

Bilindiği üzere, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında; "*Her tacirin, ticaretine ait bütün işlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.*" hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm, tacirin öngörülü, konusunu bilen, hukuki ve fiili durumları kavrayabilme özelliklerine sahip olmasını gerektirmektedir. Basiretli iş adamı kavramı iyi niyeti de içine almakla birlikte, iyi niyetten de öte tedbirli bir hareketi, vasat bir

şahıstan daha fazla özen gösterme gereğini, ticari hayatın gereklerini ve teamüllerini iyi bilmeyi ve gelecekteki şartları tahmini de ifade etmektedir.

Yine 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 365 ve 369'uncu maddesine göre; anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar.

Bu itibarla, Şirketin taraf olduğu her türlü işlemde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerinin göz önünde bulundurularak şirketin hak ve menfaatlerinin gözetilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Belbim sadece 200.000.-TL gibi bir bedel ödeyerek toplamda 20.000.000.- sermaye ile bir şirketin 1/3 üne ortak olmuştur. İstanbulkartın kullanımında Sofra AŞ tarzı bir münhasırlık verildiğinde değerleme yapılmasının mümkün olmadığı kanaatindeyiz. İstanbulkart'ın aynı zamanda yemek kartı olarak kullanılması durumunda kulanım artacağından, şirketimizde bu kullanımlardan komisyon alarak ilave gelir elde etmiş olacaktır. Yine SOFRA AŞ'nin elde edeceği kardan da 1/3 oranında kar dağıtım payı alacaktır. Ayrıca ticari ilişkiler pazarlığa ve müzakereye tabi olup pay sahipleri sözleşmesinde yazıldığı haliyle mutabakata varılabilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında İstanbulkartın kullanımında SOFRA AŞ tarzı bir münhasırlık verildiğinde değerleme yapılmasının mümkün olmadığı belirtilmiş ise de SOFRA AŞ tarafından çıkartılacak karta 10 yıllık süre için "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına ilişkin bir değerlemenin yapılmadan primli payların belirlenmesinin uygun olmadığı düşünülmektedir. Şirketin çıkaracağı yemek kartına İstanbulkart özelliği tanımlanmasının bu yemek kartını çıkaracak olan şirketin değerine olabilecek katkısının bu "İstanbulkart" özelliği tanımlanmasına ilişkin bir değerleme yapılmadan bilinmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Pay Sahipleri Sözleşmesinde BELBİM AŞ'nin İstanbulkart özelliği tanımlanmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya getirememesi durumunda A ve B grubu pay sahiplerinin (TÖHAŞ ve PTT) uğrayacağı tüm zararları (üçüncü kişilere ödenmesi gerekebilecek tutarlar dahil) ödemeyi ve tazmin etmeyi kabul, beyan ve taahhüt edeceğine ilişkin hüküm bulunmaktadır. İstanbulkart işletme hakkı Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile 5216 sayılı Kanun'un 26'ıncı maddesine istinaden münhasıran BELBİM

www.balioglu.net

AŞ'ye verilmiş bir yetki olup bu işletme yetkisi yeni bir Meclis Kararı ile her zaman geri alınabilecektir. Bu nedenle BELBİM AŞ'nin bu işletme yetkisi geri alındığı taktirde İstanbulkart özelliği tanımlanmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya getirememesi durumunda tazminat ödeme ve birtakım yükümlülükler ile karşılaşabilecektir.

Pay sahipleri Sözleşmesinde tazminat ve yükümlülükler içeren hususların, BELBİM AŞ'ye verilmiş yetkinin her zaman geri alınabileceği dikkate alınarak ve Şirketin ve dolayısıyla Büyükşehir Belediyesinin menfaatleri gözetilerek düzenlenmiş olması gerektiği değerlendirilmiştir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Sözleşmeye Aykırı Olarak Komisyon Bedeli Ödenmesi

Şirketin, Bireysel Temsilcilik Sözleşmesi hükümlerine aykırı olarak komisyon ödediği tespit edilmiştir.

www.balioglu.net

Şirket ile temsilciler arında imzalanan Bireysel Temsilcilik Sözleşmesi'nin 7.5'inci maddesinde komisyon bedeline ilişkin olarak aşağıdaki düzenlemeye yer verilmiştir;

"7.5. Temsilci'nin e-Para medyası satışı hususunda görevlendirilmesi halinde, Temsilci'ye, Kullanıcı'ya sattığı medya bedelinin %4'ü oranında komisyon ayrıca ödenecektir." denilmektedir.

Sözleşmenin ilgili maddesine göre şirket tarafından temsilciye bu madde kapsamında komisyon ödemesinde bulunulması için temsilcinin bir elektronik para (e-Para) satışına aracılık etmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun (BDDK) 23.11.2017 tarih ve 15939 sayılı "Görüş Talebi" konulu yazısı ile Şirkete, çeşitli şartların yerine getirilmesi halinde sınırlı kullanımlı kartlar ile abonman kartları elektronik para değerlendirmesinin dışında bırakılabileceğine ilişkin görüş verdiği anlaşılmıştır. Bahsi geçen görüş doğrultusunda 01.01.2018 tarihinden itibaren sınırlı kullanımlı kart ve abonman kartlar elektronik para tanımı dışında bırakılmıştır.

Şirket, elektronik para tanımı dışında bulunmasına karşın sınırlı kullanımlı kartların satışı üzerinden Bireysel Temsilcilik Sözleşmesi'nin yukarıda yer verilen 7.5'inci maddesine aykırı olarak temsilcilere %4 oranında komisyon ödenmiş ve bu komisyon giderleri

760.01.7.004.-Sınırlı Kullanımlı Bilet Satış Iskontoları Hesabında izlenmiştir. Bir başka deyişle, e-Para olarak kabul görmeyen sınırlı kullanımlı kartların satış bedeli üzerinden sözleşme hükümlerine aykırı olarak komisyon ödendiği anlaşılmaktadır.

Sözleşme hükümlerine aykırı olarak e-Para kapsamına girmeyen sınırlı kullanımlı kartların satışı nedeniyle 760.01.7.004.-Sınırlı Kullanımlı Bilet Satış Iskontoları Hesabının bakiyesinde yer alan ve Kurumlar Vergisi bakımından haksız yere matrahtan indirim konusu yapılan toplam tutar 31.12.2018 tarihi itibariyle 158.912,00 TL'dir.

Yapılan bu yanlış uygulama sonucu, gelir tablosunda şirketin faaliyet karı, olağan ve olağandışı karı, dönem karı ve dönem net karı ilgili tutar kadar eksik hesaplanmıştır. Ayrıca, vergisel açıdan kanunen kabul edilmeyen giderlerde izlenmesi gereken 158.912,00 TL şirketin ilgili dönemlere ilişkin kurum geçici vergi beyannamelerindeki matrahın azalması suretiyle daha az vergi ödenmesine yol açmıştır.

Sonuç itibariyle, sözleşmenin ilgili maddesi gereğince e-Para kapsamına girmeyen sınırlı kullanımlı kartların temsilcilerce satışından dolayı komisyon ödenmemesi gerekmektedir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; "sınırlı kullanımlı biletlerin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararı kapsamında elektronik para değerlendirmesinin dışında bırakılmasına karşın, sözleşmelerin imzalandığı tarihlerde sınırlı kullanımlı biletler e-para medyası sayıldığından sözleşme gereği bu kartların satışlarının temsilciler tarafından şirketimiz adına yapılması kapsamında ticari faaliyet gereği %4 komisyon ödemesi yapılmaktadır. Sınırlı kullanımlı biletlerin e-para medyası dışına çıkarılması temsilci ile BELBİM AŞ. arasındaki ticari ilişkiyi etkilememektedir. Bu komisyon ödenmediğinde temsilciler sınırlı kullanımlı bilet satışı yapmayacaktır.

Bu bağlamda komisyon ödemesi için 760.01.7.004-Sınırlı Kullanımlı Bilet Satış Iskontoları Hesabına yapılan muhasebe işlemi doğru olup, ilgili dönemlere ilişkin kurum geçici vergi beyannamelerindeki matrahın azalması suretiyle daha az vergi ödenmesine sebep olunmamıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında sözleşmelerin imzalandığı tarihlerde sınırlı kullanımlı biletlerin e-para medyası sayıldığı, sınırlı kullanımlı biletlerin e-para medyası dışına çıkarılmasının temsilci ile BELBİM AŞ. arasındaki ticari ilişkiyi etkilemediği, dolayısıyla temsilcilere %4'lük komisyon ödemesinin sözleşmeye aykırı olmadığı, bu bağlamda

760.01.7.004-Sınırlı Kullanımlı Bilet Satış Iskontoları Hesabına yapılan muhasebe işleminin doğru olup ilgili dönemlere ilişkin kurum geçici vergi beyannamelerinde matrahın azaltılması suretiyle daha az vergi ödenmesine sebep olunmadığı ifade edilmekle birlikte, bulguda da yer verildiği üzere Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) 23.11.2017 tarih ve 15939 sayılı "Görüş Talebi" konulu yazısı ile 01.01.2018 tarihinden itibaren sınırlı kullanımlı kartları ve abonman kartları elektronik para tanımı dışında bırakmış olup, BDDK'nın bu yazısı tüm tarafları bağlayıcı durumdadır. Kaldı ki BDDK'nın aldığı kararın uygulamaya girdiği 01.01.2018 tarihinden sonra yapılan Temsilcilik Sözleşmelerinde de "*Temsilci'nin e-Para medyası satışı hususunda görevlendirilmesi halinde, Temsilci'ye, Kullanıcı'ya sattığı medya bedelinin %4'ü oranında komisyon ayrıca ödenecektir."* hükmünün aynen korunduğu, dolayısıyla temsilcilere aslında elektronik para tanımı kapsamından çıkarılmış olan sınırlı kullanımlı bilet satışlarına aracılık ettikleri için bilet bedelinin %4'ü oranında yersiz ödemede bulunulduğu anlaşılmaktadır.

Buna göre, sözleşme hükmüne aykırı olarak e-Para kapsamına girmeyen sınırlı kullanımlı kartların satışı nedeniyle 760.01.7.004.-Sınırlı Kullanımlı Bilet Satış Iskontoları Hesabının bakiyesinde yer alan ve Kurumlar Vergisi bakımından haksız yere matrahtan indirim konusu yapılan toplam tutar 31.12.2018 tarihi itibariyle 158.912,00 TL olup şirketin muhasebe kayıtları bu tutar kadar hatalı gösterilmektedir.

www.balioglu.net

Yukarıda yapılan açıklamalar gereğince ve BDDK kararı da dikkate alınmak suretiyle elektronik para tanımı kapsamına girmeyen sınırlı kullanımlı bilet satışları dolayısıyla temsilcilere komisyon ödenmemesi gerekmekte olup, bahsi geçen hususun yerine getirilip getirilmediği izleyen denetim dönemlerinde takip edilecektir.

BULGU 9: Sözleşmede Yer Alan e-Para Yüklenmiş Medyanın Dağıtımında %4'lük Komisyon Öngörülmesi

Elektronik para (e-Para) medyanın dağıtım işinin Hizmet Alım Sözleşmesi ile yerine getiriliyor olmasına ve Bireysel Temsilcilik Sözleşmelerinde temsilcinin dağıtıma ilişkin bir faaliyeti olmamasına karşın, sözleşmede şirketin e-Para medyanın dağıtımı için ayrıca bir komisyon (temsilciye teslim edilen e-Para yüklenmiş medya tutarının %4'ü) ödemesi öngörüldüğü tespit edilmiştir.

Bireysel Temsilcilik Sözleşmelerinde temsilcilere aracılık faaliyetinde bulunmalarından kaynaklı olarak aylık Fon tutarına göre %1,75, %1 veya %0,5 oranlarında olmak üzere "hizmet

bedeli" ve e-Para medyasının satış faaliyetinde bulunmalarından kaynaklı olarak da satılan medya bedelinin % 4'ü oranında komisyon ödemesi öngörülmüş olup, temsilciye yapılan ödemeler bu iki kalem üzerinden gerçekleşmektedir.

Ancak, bahsi geçen sözleşmenin 7.4. maddesinde Temsilciye yukarıda bahsi geçen iki ödeme kaleminden farklı olarak dağıtıma ilişkin bir bedel daha belirlenmiştir. Sözleşmenin mezkur maddesinde;

"7.4. Temsilci'nin e-Para yüklenmiş medyanın dağıtımı hususunda görevlendirilmesi halinde, Temsilci'ye teslim edilen e-Para yüklenmiş medya tutarının %4'ü oranında komisyon ayrıca ödenecektir." denilmektedir.

e-Para medyanın dağıtım faaliyetinin bir Hizmet Alım Sözleşmesi ile yerine getirilmesine ve bu hususta Temsilcinin herhangi bir görevi olmamasına karşın Bireysel Temsilcilik Sözleşmesinde %4'lük bir komisyon oranı ile bağlı kalınmasının şirket menfaati açısından makul olmadığı ve bu hususun yeniden gözden geçirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; "tespit edilen bulguya istinaden sözleşmelerde gerekli düzeltmeler yapılacaktır." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında bulgu doğrultusunda sözleşmede gerekli düzenlemelerin yapılacağı belirtilmiş olup, söz konusu bulgunun gereğinin yapılıp yapılmadığı izleyen denetim dönemlerinde takip edilecektir.

BULGU 10: Üye İşyerlerinden Alınan Komisyon (Hizmet) Bedelinde Standart Olmaması

Şirket tarafından ihraç edilen e-Paranın, üye işyerine ait ulaşım vasıtalarında bulunan sistemde kullanılarak ödemesi yapılan taşıma bedellerinin Şirket tarafından raporlanarak üye işyerine ödenmesi ve bu kapsamda verilecek hizmetler ile Şirketin sağlayacağı ödeme hizmetlerinin ve diğer hizmetlerin karşılığı olarak öngörülen komisyon (hizmet) bedelinin benzer araç sayısına sahip üye işyerleri için farklı tutarlarda belirlendiği tespit edilmiştir.

Şirket ihraç etmiş olduğu e-Paranın üye işyeri olarak tanımlanan kişi/kurum/kuruluş/firma/şirkete vs. ait ulaşım vasıtalarında kullanılması nedeniyle bir taraftan bu işyerlerine hakediş ödemekte, diğer taraftan yapılan iş kapsamında üye işyerinin hakedişinin hesaplanıp raporlanması, ödeme hizmetinin sağlanması ve diğer hizmetlerin karşılığı olarak bu

üye işyerlerinden komisyon adı altında bir hizmet bedeli tahsil etmektedir. Bunlar için de bahsi geçen işyerleri ile Üye İşyeri Sözleşmesi imzalamaktadır.

Yapılan incelemede, Şirketin üye işyerleri ile yapmış olduğu sözleşmelerde bahsi geçen komisyon bedelini farklı oran/tutarlar üzerinden belirlediği görülmüştür. Üye İşyeri Sözleşmeleri incelendiğinde, komisyonun farklı oran/tutarlar üzerinden belirlenmesinin üye işyerine ait araç sayısı, araçların sefer sayısı, araçlardaki kullanıcı geçiş sayısı vb. açılardan farklı belirlenmesinin makul olabileceği değerlendirilmekle birlikte; benzer araç sayısı ve yaklaşık olarak aynı kullanıcı geçiş sayısına sahip üye işyerlerinden farklı oran/tutarlarda komisyon (hizmet) bedeli alınmasının uygun olmadığı düşünülmektedir.

Şirket ile üye işyerleri arasında yapılan Üye İşyeri Sözleşmesinin işyerlerinden maktu tutar üzerinden komisyon (hizmet bedeli) alınmasını öngören "Hizmet Bedelleri" başlıklı 8 inci maddesinin ilgili fıkraları şu şekilde düzenlenmiştir;

"8.1 Belbim, Bilet entegrasyonu kapsamındaki Üye İşyerinden aylık 260/500 tam geçiş ücreti tutarında hizmet bedeli alacaktır.

8.2. Hizmet bedellerine KDV dahil değildir.

..."

Şirket ile üye işyerleri arasında yapılan Üye İşyeri Sözleşmesinin işyerlerinden belli bir oran üzerinden komisyon (hizmet bedeli) alınmasını öngören "Hizmet Bedelleri" başlıklı 8 inci maddesinin ilgili fıkraları ise şu şekilde düzenlenmiştir;

"8.1. Belbim, ...'nın aylık hakediş tutarının %..'i oranında aylık komisyonu, Hakediş yapılan ayı takip eden ay içinde ...'ya fatura edecektir.

8.2. Hizmet komisyon bedeline KDV dahil değildir.

..."

Sözleşmede yer alan bu maddelere göre Şirket uygun bir gerekçe olmaksızın maktu komisyon bedeli için aynı araç sayısına sahip üye işyerlerinin bir kısmından aylık 260 tam geçiş ücreti + KDV tutarında komisyon alırken, bir kısım üye işyerinden ise 500 tam geçiş ücreti + KDV tutarında komisyon (hizmet bedeli) almaktadır. Aynı şekilde, oransal komisyon bedeli için de benzer bir durum söz konusudur.

www.balioglu.net

Şirketin uygulamada birlik sağlanması açısından komisyon bedellerini belirlerken belirli standartlara uygun hareket etmesinin şirket menfaatleri açısından uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "üye işyerlerinden alınan komisyon oranlan ticari faaliyet gereği yapılan pazarlıklar neticesinde belirlenmektedir. Her üye işyerinin farklı statüsü bulunmakta olup, sunulan hizmet karşılığı harcanan emek ve efor da farklılık arz etmektedir. Bazen ise ticari faaliyetin genişletilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla farklı uygulamalara da gidilebilmektedir. Bu nedenle de farklı komisyon oranları belirlenmektedir." denilmektedir.

Sonuç olarak kamu idaresi cevabında özetle komisyon oranlarının ticari faaliyet gereği yapılan pazarlıklar neticesinde belirlendiği; her üye işyerinin farklı statüsü bulunduğu; sunulan hizmet karşılığı harcanan emeğin farklı olabildiği; bazen ticari faaliyetin genişletilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla farklı uygulamalara gidilebildiği ve bu nedenlerle komisyon oranlarının farklı belirlenebildiği ifade edilmiş olmakla birlikte, BELBİM AŞ. ile üye işyerleri arasında imzalanan "Üye İşyeri Sözleşmeleri" incelendiğinde, komisyonun farklı oran/tutarlar üzerinden belirlenmesinin üye işyerine ait araç sayısı, araçların sefer sayısı, araçlardaki kullanıcı geçiş sayısı vb. açılardan farklı belirlenmesinin makul olabileceği, ancak, benzer araç sayısı ve yaklaşık olarak aynı kullanıcı geçiş sayısına sahip üye işyerlerinden farklı oran/tutarlarda komisyon (hizmet) bedeli alınmasının uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

Şirketin uygulamada birlik sağlanması açısından komisyon bedellerini belirlerken belirli standartlara uygun hareket edip etmediği hususu izleyen denetim dönemlerinde takip edilecektir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri Anonim Şirketi'nin

31.12.2018 Tarihli Bilançosu

I. DÖNEN VARLIKLAR				I. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
10	A- HAZIR DEĞERLER		153.209.402	30	A- MALİ BORÇLAR		
100	1-	Kasa	6.074	300	1-	Banka Kredileri	
101	2-	Alınan Çekler	0	301	2-	Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	
102	3-	Bankalar	145.189.867	302	3-	Ertelenmiş Finans. Kir. Borç. Mal. (-)	
103	4-	Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)		303	4-	Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksit. ve Faizleri	
108	5-	Diğer Hazır Değerler	8.013.461	304	5-	Tahvil, Anapara, Borç, Taksit ve Faizleri	
11	B- MENKUL DEĞERLER			305	6-	Çıkarılmış Bonolar ve Senetler	
110	1-	Hisse Senetleri		306	7-	Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler	
111	2-	Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları		308	8-	Menkul Kıymetler İhraç Farkı (-)	
112	3-	Kamu Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları		309	9-	Diğer Mali Borçlar	
118	4-	Diğer Menkul Değerler		32	B- TİCARİ BORÇLAR		13.702.698
119	5-	Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)		320	1-	Satıcılar	13.105.923
12	C- TİCARİ ALACAKLAR		71.326.438	321	2-	Borç Senetleri	
120	1-	Alıcılar	66.117.165	322	3-	Borç Senetleri Reeskontu (-)	
121	2-	Alacak Senetleri		326	4-	Alınan Depozito ve Teminatlar	478.132
122	3-	Alacak Senetleri Reeskontu (-)		329	5-	Diğer Ticari Borçlar	118.644
124	4-	Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)		33	C- DİĞER BORÇLAR		20.202.675
126	5-	Verilen Depozito ve Teminatlar	5.209.273	331	1-	Ortaklara Borçlar	
127	6-	Diğer Ticari Alacaklar		332	2-	İştiraklere Borçlar	
128	7-	Şüpheli Ticari Alacaklar		333	3-	Bağlı Ortaklıklara Borçlar	
129	8-	Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)		335	4-	Personele Borçlar	1.629.117
13	D- DİĞER ALACAKLAR		200.228.584	336	5-	Diğer Çeşitli Borçlar	18.573.558
131	1-	Ortaklardan Alacaklar		337	6-	Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)	
132	2-	İştiraklerden Alacaklar		34	D- ALINAN AVANSLAR		343.333.512
133	3-	Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar		340	1-	Alınan Sipariş Avansları	21.248.547
135	4-	Personelden Alacaklar		349	2-	Alınan Diğer Avanslar	322.084.964
136	5-	Diğer Çeşitli Alacaklar	200.228.584				
137	6-	Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)		35	E- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ		73.238.550
138	7-	Şüpheli Diğer Alacaklar		350	1-	Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri	73.238.550
139	8-	Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)		358	2-	Yıllara Yaygın İnşaat enflasyon düzeltme Hesabı	
15	E- STOKLAR		38.236.029	36	F- ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER		7.732.497
150	1-	İlk Madde ve Malzeme	34.617.960	360	1-	Ödenecek Vergi ve Fonlar	5.946.826
151	2-	Yarı Mamuller - Üretim		361	2-	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	1.736.971
152	3-	Mamuller		368	3-	Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksit. Vergi ve Diğ.Yük.	8.001
153	4-	Ticari Mallar		369	4-	Ödenecek Diğer Yükümlülükler	40.699
157	5-	Diğer Stoklar	36.714	37	G- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		1.541.102
158	6-	Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)		370	1-	Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yüküm. Karşılık.	6.634.386
159	7-	Verilen Sipariş Avansları	3.581.355	371	2-	Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğ.Yük. (-)	(5.093.284)

www.balioglu.net

17	F- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ		52.966.288	372	3-	Kıdem Tazminatı Karşılığı	
170	1-	Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	52.966.288	373	4-	Maliyet Giderleri Karşılığı	
179	2-	Taşeronlara Verilen Avanslar		379	5-	Diğer Borç ve Gider Karşılıkları	
18	G- GELECEK AYLARA AİT GİD. VE GEL. TAHAK.		8.325.020	38	H- GELECEK AYLARA AİT GEL. VE GİD. TAHAK.		1.478.667
180	1-	Gelecek Aylara Ait Giderler	2.225.843	380	1-	Gelecek Aylara Ait Gelirler	
181	2-	Gelir Tahakkukları	6.099.177	381	2-	Gider Tahakkukları	1.478.667
19	H- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR		548.918	39	I- DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		0
190	1-	Devreden K.D.V.		391	1-	Hesaplanan KDV	0
191	2-	İndirilecek K.D.V.	0	392	2-	Diğer KDV	
192	3-	Diğer K.D.V.		393	3-	Merkez ve Şubeler Cari Hesabı	
193	4-	Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	0	397	4-	Sayım ve Tesellüm Fazlaları	
195	5-	İş Avansları	40.903	399	5-	Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar	
196	6-	Personel Avansları	2.145				
197	7-	Sayım ve Tesellüm Noksanları					
198	8-	Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar	505.870				
199	9-	Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-)					
1	DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI		524.840.679	3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI		461.229.702

II. DURAN VARLIKLAR				II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
22	A- TİCARİ ALACAKLAR		4.841.925	40	A- MALİ BORÇLAR		
220	1-	Alıcılar		400	1-	Banka Kredileri	
221	2-	Alacak Senetleri		401	2-	Finansal Kiralama İşleri	
222	3-	Alacak Senetleri Reeskontu (-)		402	3-	Ertelenmiş Finans. Kir. Borç. Mal. (-)	
224	4-	Kazanılmamış Finansal Kiralama Gelirleri (-)		405	4-	Çıkarılmış Tahviller	
226	5-	Verilen Depozito ve Teminatlar	4.841.925	407	5-	Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler	
229	6-	Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)		408	6-	Menkul Kıymetler İhraç Farkı (-)	
23	B- DİĞER ALACAKLAR			409	7-	Diğer Mali Borçlar	
231	1-	Ortaklardan Alacaklar		42	B- TİCARİ BORÇLAR		4.959.669
232	2-	İştiraklerden Alacaklar		420	1-	Satıcılar	
233	3-	Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar		421	2-	Borç Senetleri	
235	4-	Personelden Alacaklar		422	3-	Borç Senetleri Reeskontu (-)	
236	5-	Diğer Çeşitli Alacaklar		426	4-	Alınan Depozito ve Teminatlar	4.959.669
237	6-	Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)		429	5-	Diğer Ticari Borçlar	
239	7-	Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)		43	C- DİĞER BORÇLAR		
24	C- MALİ DURAN VARLIKLAR		5.698.774	431	1-	Ortaklara Borçlar	
240	1-	Bağlı Menkul Kıymetler	1.368.424	432	2-	İştiraklere Borçlar	
				433	3-	Bağlı Ortaklıklara Borçlar	
241	2-	Bağlı Menkul Kıym. Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)		436	4-	Diğer Çeşitli Borçlar	
242	3-	İştirakler	4.330.350	437	5-	Diğer Borç Senetleri Reeskontu (-)	
243	4-	İştiraklere Sermaye Taahhütleri (-)		438	6-	Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlen. Borçlar	
244	5-	İştirakler Serm. Payları Değer Düşüklüğü Karş.(-)		44	D- ALINAN AVANSLAR		
245	6-	Bağlı Ortaklıklar		440	1-	Alınan Sipariş Avansları	
246	7-	Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri (-)		449	2-	Alınan Diğer Avanslar	
247	8-	Bağlı Ortak. Serm. Payları Değer Düşük. Karş.(-)		47	E- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		
248	9-	Diğer Mali Duran Varlıklar		472	1-	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	
249	10-	Diğer Mali Duran Varlıklar Değer Düşük. Karş. (-)		479	2-	Diğer Borç ve Gider Karşılıkları	
25	D- MADDİ DURAN VARLIKLAR		22.222.863	48	F- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİD. TAHAK.		
250	1-	Arazi ve Arsalar		480	1-	Gelecek Yıllara Ait Gelirler	

www.balioglu.net

251	2-	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri		481	2-	Gider Tahakkukları	
252	3-	Binalar		49	G- DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
253	4-	Tesis, Makina ve Cihazlar	26.605.530	492	1-	Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilecek KDV.	
254	5-	Taşıtlar	0	493	2-	Tesise Katılma Payları	
255	6-	Demirbaşlar	33.808.311	499	3-	Diğer Çeşitli Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	
255	5-	Demirbaşlar	33.808.311	4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI		4.959.669
256	7-	Diğer Maddi Duran Varlıklar			III. Ö Z K A Y N A K L A R		
257	8-	Birikmiş Amortismanlar (-)	(44.528.477)	50	A- ÖDENMİŞ SERMAYE		21.326.132
258	9-	Yapılmakta Olan Yatırımlar	6.337.500	500	1-	Sermaye	32.890.000
259	10-	Verilen Avanslar		501	2-	Ödenmemiş Sermaye (-)	11.564.700
26	E- MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		7.160.557	502	3-	Sermaye Düzeltmesi Olumlu Fark Hs.	832
260	1-	Haklar	108.633	503	4-	Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Fark Hs. (-)	
261	2-	Şerefiye		52	B- SERMAYE YEDEKLERİ		
262	3-	Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri		520	1-	Hisse Senedi İhraç Primleri	
263	4-	Araştırma ve Geliştirme Giderleri		521	2-	Hisse Senedi İptal Karları	
264	5-	Özel Maliyetler	6.138.775	522	3-	M.D.V. Yeniden Değerleme Artışları	
267	6-	Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	9.774.940	523	4-	İştirakler Yeniden Değerleme Artışları	
268	7-	Birikmiş Amortismanlar (-)	(8.861.791)	529	5-	Diğer Sermaye Yedekleri	
269	8-	Verilen Avanslar		54	C- KAR YEDEKLERİ		56.749.660
27	F- ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR			540	1-	Yasal Yedekler	9.288.004
271	1-	Arama Giderleri		541	2-	Statü Yedekleri	
272	2-	Hazırlık ve Geliştirme Giderleri		542	3-	Olağanüstü Yedekler	47.461.656
277	3-	Diğer Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar		548	4-	Diğer Kar Yedekleri	
278	4-	Birikmiş Tükenme Payları (-)		549	5-	Özel Fonlar	
279	5-	Verilen Avanslar		57	D- GEÇMİŞ YILLAR KARLARI		
28	G- GELECEK YILLARA AİT GİDER. VE GELİR TAHAK.		935.235	570	1- Geçmiş Yıllar Karları		
280	1-	Gelecek Yıllara Ait Giderler	935.235	58	E- GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI		
281	2-	Gelir Tahakkukları		580	1- Geçmiş Yıllar Zararları		
29	H- DİĞER DURAN VARLIKLAR		1.843.017	59	F- DÖNEM NET KÂRI (ZARARI)		23.277.888
291	1-	Gelecek Yıllarda İndirilecek K.D.V.		590	1-	Dönem Net Kârı	23.277.888
292	2-	Diğer K.D.V.		591	2-	Dönem Net Zararı	
293	3-	Gelecek Yıllar İhtiyacı Stoklar		5	ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI		101.353.680
294	4-	Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar					
295	5-	Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	1.843.017				
297	6-	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar					
298	7-	Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)					
299	8-	Birikmiş Amortismanlar (-)					
2	DURAN VARLIKLAR TOPLAMI		42.702.372				
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI			567.543.051	PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI			567.543.051

www.balioglu.net

Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri Anonim Şirketi'nin

31.12.2018 Tarihli Gelir Tablosu

A	BRÜT SATIŞLAR	154.831.263,52
600	Yurtiçi Satışlar	154.744.685,85
601	Yurtdışı Satışlar	-
602	Diğer Gelirler	86.577,67
B	SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	(49.312,38)
610	Satıştan İadeler (-)	(49.312,38)
611	Satış İskontoları (-)	-
612	Diğer İndirimler (-)	-
C	NET SATIŞLAR	154.781.951,14
D	SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	(106.851.121,18)
620	Satılan Mamul Maliyeti (-)	-
621	Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	-
622	Satılan Hizmet Maliyeti (-)	(106.851.121,18)
623	Diğer Satışların Maliyeti (-)	-
	BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	47.930.829,96
E	FAALİYET GİDERLERİ (-)	(25.040.907,79)
630	Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	(11.822.920,61)
631	Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	(470.513,94)
632	Genel Yönetim Giderleri (-)	(12.747.473,24)
	FAALİYET KARI VEYA ZARARI	22.889.922,17
F	DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VEYA KARLAR	9.496.982,38
640	İştiraklerden Temettü Gelirleri	-
641	Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri	-
642	Faiz Gelirleri	6.695.458,36
643	Komisyon Gelirleri	-
644	Konusu Kalmayan Karşılıklar	-
645	Menkul Kıymet Satış Karları	-
646	Kambiyo Karları	1.142.102,82
647	Reeskont Faiz Gelirleri	-
648	Enflasyon Düzeltmesi Karları	-
649	Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Karlar	1.659.421,20
G	DİĞER FAALİYETLERDEN GİDER VE ZARARLAR (-)	(2.429.671,90)
653	Komisyon Giderleri (-)	-
654	Karşılık Giderleri (-)	-
655	Menkul Kıymet Satış Zararları (-)	-
656	Kambiyo Zararları (-)	(2.429.671,90)
657	Reeskont Faiz Giderleri (-)	-
658	Enflasyon Düzeltmesi Zararları	-
659	Diğer Gider ve Zararlar (-)	-
H	FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	-
660	Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	-
661	Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	-
	OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	29.957.232,65
I	OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	549.424,60
671	Önceki Dönem Gelir ve Karları	-
679	Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	549.424,60
J	OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	(594.383,56)

www.balioglu.net

680	Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)	-
681	Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	(551.537,54)
689	Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	(42.846,02)
	DÖNEM KARI VEYA ZARARI	29.912.273,69
	Dönem Kârı Vergi ve Diğ.Yasal Yük.Karşılığı (-)	(6.634.386,06)
590	Dönem Net Kârı	23.277.887,63

Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri Anonim Şirketi'nin

2018 Yılı Nakit Akış Tablosu (TL)

A. DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU	**19.354.489**
B. DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ	**156.464.157**
1- Satışlardan Elde Edilen Nakit	**114.612.228**
a) Net Satışlar	154.781.951
b) Ticari Alacaklardaki Azalışlar	-
c) Ticari Alacaklardaki Artışlar (-)	40.169.723
2- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlardan Dolayı Sağlanan Nakit	**9.496.982**
3- Olağandışı Gelir ve Karlardan Sağlanan Nakit	**549.425**
4- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit	**-**
a) Menkul Kıymet İhraçlarından	-
b) Alınan Krediler	-
c) Diğer Artışlar	-
5- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit	**1.106.773**
a) Menkul Kıymet İhraçlarından	-
b) Alınan Krediler	-
c) Diğer Artışlar	1.106.773
6- Sermaye Artışından Sağlanan Nakit	**-**
7- Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit	**-**
8- Diğer Nakit Girişleri	**30.698.749**
C. DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI	**158.572.847**
1- Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları	**95.867.468**
a) Satışların Maliyeti	106.851.121
b) Stoklardaki Artışlar	2.437.226
c) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar	-
d) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar (-)	2.640.667
e) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)	10.780.212
f) Stoklardaki Azalışlar (-)	-
2- Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları	**24.098.336**
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri	11.822.921
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri	470.514
c) Genel Yönetim Giderleri	12.747.473
d) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler (-)	942.572
3- Diğer Faatliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları	**2.429.672**
a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar	2.429.672
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)	-
4- Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları	**-**

www.balioglu.net

5- Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışları	**594.384**
a) Olağandışı Gider ve Zararlar	594.384
b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar (-)	-
6- Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları	**14.564.976**
7- Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)	**-**
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri	-
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri	-
c) Diğer Ödemeler	-
8- Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)	**-**
a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri	-
b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri	-
c) Diğer Ödemeler	-
9- Ödenen Vergi ve Benzerleri	**21.018.012**
10- ÖdenenTemettüler	**-**
11- Diğer Nakit Çıkışları	**-**
D. DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A + B - C)	**17.245.799**

Belbim Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri Anonim Şirketi'nin

31.12.2018 Tarihli Öz kaynak Değişim Tablosu (TL)

Özkaynak Hareketleri	Ödenmiş Sermaye	Sermaye Yedekleri			Kar Yedekleri			Geçmiş Yıllar Karları (Zararları)	Dönem Net Karı (Zararı)	Özkaynak Toplamı
		Hisse Senedi İhraç Primi	Hisse Snd. İptal Karı	MDV Yen. Değ. Artışı	Yasal Yedek	Statü Ydk	Ola.üstü Yedek			
31.12.2017 Dönem Sonu	21.326.131,93	-	-	-	8.600.712,50	-	34.403.115,10	- 1.771.163,25	15.516.996,09	**78.075.792,37**
Cari Dönem İçi Hareketler										
31 Aralık 2017 Kalanı	21.326.131,93	-	-	-	8.600.712,50		34.403.115,10	- 1.771.163,25	15.516.996,09	78.075.792,37
Kar Dağıtımı										
Temettüler										
Yedeklere Aktarılan					687.291,64		13.058.541,20			
Hisse Senedi İhraç Primleri										
Maddi Duran V.Satış Karları										
Ödenmiş Sermaye Artışı										
2018 Yılı Yen.Değ. Artışı(Net)										
2018 Dönem Net Karı									23.277.887,65	
31 Aralık 2018 Kalanı	**21.326.131,93**				**9.288.004,14**		**47.461.656,30**		**23.277.887,65**	**101.353.680,02**

www.balioglu.net